

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี

จัดทำโดย

1. นางสาวเรืองรอง	จำนนิต	รหัส 001
2. นางสาวประกาย	มาตยาคุณ	รหัส 002
3. นางสาวรัตน์	วงศ์ไชยชาญ	รหัส 003
4. นางสาววันเพ็ญ	อิงเอนุ	รหัส 005
5. นางสาวจุฑานันท์	มังสุไร	รหัส 011
6. นางสาวทวีพร	กุลนาค	รหัส 020
7. นายอภิชาติ	วังเหนือ	รหัส 022
8. นายพิทยา	มูลอินทร์	รหัส 031

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลห้วยโพธิ์
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

คำนำ

กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น มีนโยบายให้การพัฒนาการศึกษาในระดับปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้การศึกษาในระดับปฐมวัยเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาการด้านความพร้อมสำหรับเด็กในวัยต่ำกว่า ๓ ปี และให้เป็นหลักพัฒนาการตามความมุ่งหมายของหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖ โดยยึดหลักคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ สาระที่ควรรู้ ประสพการณ์สำคัญ และพัฒนาการตามวัยของหลักสูตรปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเล่มนี้เป็นหลักสูตรในสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ สังกัดกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ในหน่วยงานสังกัดส่วนท้องถิ่น โดยการจัดทำหลักสูตรขึ้นตามคำสั่งการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้มี คณะกรรมการ ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และส่วนของท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพร้อมทั้งให้การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สร้างเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา ให้เด็กเติบโตอย่างสมดุลเป็นทั้งคนดี คนเก่งและเป็นสุขเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและชาติต่อไป

คณะผู้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเล่มนี้จะเป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดู โดยการเพิ่มเติมหลักสูตรท้องถิ่นและเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในราชการปัจจุบัน สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นในชุมชนแล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรนี้จะบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายและเกิดประโยชน์ต่อพัฒนาการกับเด็กปฐมวัยต่อไป

คณะผู้จัดทำ

เมษายน ๒๕๖๑

คำชี้แจง

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี เล่มนี้ จัดทำขึ้น สำหรับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย เด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก เพราะเด็กในวัยนี้ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกรับ ตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ผู้ที่รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรัก ความเอาใจใส่เด็กวัยนี้เป็นพิเศษ

ดังนั้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จะต้องศึกษา และทำความเข้าใจในเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี นี้ โดยเฉพาะครูผู้ดูแลเด็ก ต้องเริ่มศึกษาตั้งแต่เรื่องของปรัชญาการศึกษาปฐมวัย หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แนวทางการจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ การบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ต่อไป

เอกสารเล่มนี้ จุดเน้นที่ครูผู้ดูแลเด็กต้องทำความเข้าใจมากที่สุด คือตารางวิเคราะห์มาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ / สภาพที่พึงประสงค์ / สาระการเรียนรู้ (สาระที่ควรเรียนรู้ – ประสบการณ์สำคัญ) ซึ่งทุกเรื่องจะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และจะต้องจัดให้มีในแผนการจัดการประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
คำชี้แจง	
ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย	๑
หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย	๑
วิสัยทัศน์ พันธกิจ	๒
จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา	๒
มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์	๓
คุณลักษณะตามวัย	๔
สาระการเรียนรู้	๕
- ประสบการณ์สำคัญ	
- สาระที่ควรเรียนรู้	
การวิเคราะห์มาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ / สภาพที่พึงประสงค์	๑๓
การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี	๑๕
กำหนดเวลาเรียน	๑๙
ผังมโนทัศน์ สาระที่ควรเรียนรู้	๒๐
โครงสร้างการจัดประสบการณ์ การศึกษาปฐมวัย	๒๗
แนวทางการจัดประสบการณ์	๓๕
ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน	๓๖
รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน	๓๗
การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	๔๑
การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้	๔๑
การประเมินพัฒนาการ	๔๔
การบริหารจัดการหลักสูตร	๔๘
ภาคผนวก	

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง ๕ ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยง และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้ บริบทสังคม – วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และ ความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้าง รากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี เล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยยึด หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช ๒๕๔๖ ดังนี้

๑. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
๒. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
๓. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
๔. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข
๕. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

ปรัชญา อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ มาตรการส่งเสริม

การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ ในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ มุ่งให้สอดคล้องกับแนวนโยบายการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ เกิดจากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์ฯ คณะกรรมการชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ และครูผู้ดูแลเด็ก มีวิสัยทัศน์ภารกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายดังต่อไปนี้

ปรัชญา “วัฒนธรรมเด่น เน้นความเป็นไทย”

ความหมาย วัฒนธรรม หมายถึง เด็กปฐมวัยแสดงออกถึงการทำความเคารพ

ความเป็นไทย หมายถึง สังคมไทยเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมเป็นของตนเองและสะท้อนให้เห็นเป็นวิถีความเป็นไทย คือ การไหว้

อัตลักษณ์ของศูนย์

“การไหว้” เด็กรู้จัก การไหว้ ซึ่งยึดถือตามวัฒนธรรมไทย

เอกลักษณ์ของศูนย์

เรียนรู้อย่างมีความสุข ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ภายใต้บรรยากาศที่ร่มรื่น

วิสัยทัศน์ (VISION)

ภายในปี ๒๕๖๒ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ มุ่งสร้างแหล่งเรียนรู้ คู่ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย เน้นสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

คำขวัญ

“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่าน้อย เชิดชูคุณธรรม”

สีประจำศูนย์ คือ สีม่วง หมายถึง การดูแลปกป้องโยน

พันธกิจ (MISSION)

๑. พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีสภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมภายใน ภายนอกได้มาตรฐาน
๒. พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านการบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานศูนย์ และมาตรฐานการศึกษา
๓. ส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
๔. ส่งเสริมหัวหน้าศูนย์และครูผู้ดูแลเด็ก ให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ
๕. ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความพร้อมตามสภาพที่พึงประสงค์
๖. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการกีฬา การออกกำลังกาย มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง คล่องแคล่วว่องไว และประสานสัมพันธ์กัน
๗. พัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยและวัฒนธรรมไทย

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

เป้าหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ มุ่งให้เด็กความพร้อมของพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน อย่างเต็มศักยภาพ ตามวุฒิภาวะของแต่ละคน มุ่งพัฒนาเด็กในด้านทักษะที่จำเป็น ส่งเสริมการอนุรักษ์ ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ผ่านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อเป็น พื้นฐานต่อการดำรงชีวิต และการศึกษาต่อในลำดับที่สูงขึ้น โดยมีเงื่อนไข ต่อไปนี้

๑. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกได้มาตรฐาน ปลอดภัย มีบรรยากาศที่ดี และสร้างแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เอื้อการเรียนรู้ของเด็ก
๒. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานศูนย์ และมาตรฐานการศึกษา
๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ในการจัดการศึกษา
๔. หัวหน้าศูนย์และครูผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ความสามารถและทักษะการจัดประสบการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน
๕. ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการเรียนรู้ ครบทุกด้านตามศักยภาพและวุฒิภาวะของเด็กแต่ละคน
๖. ผู้เรียนมีนิสัยรักการกีฬา การออกกำลังกาย มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง คล่องแคล่วว่องไวและประสานสัมพันธ์กัน
๗. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยและวัฒนธรรมไทย

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี จัดขึ้นสำหรับพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กใช้เป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก ตลอดจนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับเด็ก อายุต่ำกว่า ๒ ปี โดยมุ่งส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัยความสามารถ ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

ด้านร่างกาย

๑. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี
๒. ใช้วัยวะของร่างกายได้คล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กัน

ด้านอารมณ์ – จิตใจ

๓. มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย

ด้านสังคม

๔. รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
๕. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

ด้านสติปัญญา

๖. สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
๗. สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว

คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ พัฒนาการแต่ละวัยอาจจะเกิดขึ้นตามวัยมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์ที่เด็กได้รับ พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพหรือช่วยเหลือเด็กให้ทันท่วงที ในกรณีที่พัฒนาการของเด็กไม่เป็นไปตามวัย พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องหาจุดบกพร่องและรีบแก้ไขโดยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก ถ้าเด็กมีพัฒนาการสูงกว่าวัย พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ

คุณลักษณะตามวัยที่เกิดขึ้นในเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี ที่นำเสนอต่อไปนี้ เป็นคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุตั้งแต่ ๒๔ เดือน ถึง ๓๖ เดือนเพียงบางส่วนที่สามารถสังเกตได้ทั่วไป ซึ่งเด็กแต่ละคนอาจแสดงออกเร็วหรือช้ากว่าที่ระบุได้ตามความพร้อมหรือวุฒิภาวะของเด็ก พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี สามารถศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ เพิ่มเติมได้อีก

๑. ด้านร่างกาย

- วิ่งคล่องขึ้น แต่ไม่สามารถหยุดได้ทันที
- เดินถอยหลังนั่งได้
- พยายามเดินขึ้นบันไดเอง โดยไม่จับราว
- หยิบของชิ้นเล็ก ๆ ได้ แต่หลุดมือง่าย
- จับดินสอแท่งใหญ่ ๆ ได้ด้วยนิ้วชี้และหัวแม่มือ
- เทน้ำลงแก้วได้ โดยไม่หกเลอะเทอะ
- พยายามช่วยตัวเองในเรื่องการแต่งตัว

๒. ด้านอารมณ์ – จิตใจ

- แสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ด้วยคำพูด
- มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เมื่อได้รับการยอมรับหรือชมเชย
- มีความเป็นตัวของตัวเอง

๓. ด้านสังคม

- เล่นรวมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่น
- เริ่มรู้จักเล่นเป็นกลุ่มกับคนอื่น
- เริ่มรู้จักขอ และเริ่มรู้จักให้
- เริ่มรู้จักรอคอย
- เล่นขายของได้
- รู้จักเก็บของเล่น

๔. ด้านสติปัญญา

- มีช่วงความสนใจกับของบางอย่างได้นาน ๓ – ๕ นาที
- ชอบดูหนังสือภาพ
- ชอบฟังบทกลอน นิทานสั้น คำคล้องจอง
- สนใจค้นคว้า สำรวจสิ่งต่าง ๆ
- เริ่มถามคำถาม “อะไร”
- สนใจอยากรู้อยากเห็นสิ่งรอบตัว

- ขีดเขียนเส้นตรงเป็นแนวตั้งได้
- วางของซ้อนกันได้ ๔ - ๖ ชั้น

กรอบหลักสูตรการศึกษาท้องถิ่น กลุ่มประชาคมอาเซียน ระดับการศึกษาปฐมวัย

กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น : (ชุมชน/หมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ/จังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่)

- (๑) ประวัติความเป็นมา
- (๒) ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี
- (๓) แหล่งการท่องเที่ยว
- (๔) บุคคลสำคัญ
- (๕) การประกอบอาชีพ
- (๖) สภาพภูมิประเทศ / ภูมิอากาศ
- (๗) สภาพปัญหาในชุมชน / สังคม / พิบัติภัย
- (๘) เศรษฐกิจและสังคม
- (๙) ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม
- (๑๐) ภูมิปัญญา / สินค้า / OTOP

กรอบสาระการเรียนรู้ประชาคมอาเซียน

หน่วยการเรียนรู้ : เราและอาเซียน

๑. ความหมายและความสำคัญ
๒. ประเทศสมาชิกอาเซียน
๓. ธงประจำชาติประเทศสมาชิกอาเซียน
๔. คำทักทายประเทศสมาชิกอาเซียน
๕. ดอกไม้ประจำชาติประเทศสมาชิกอาเซียน

สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรรู้ 1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

รายละเอียด เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา รู้จักอวัยวะต่าง ๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองหรือกับผู้อื่นตลอดจน เรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและแสดงมารยาทที่ดี

ประสบการณ์

ด้านร่างกาย

- การเคลื่อนไหวกับที่และการเคลื่อนไหว เคลื่อนที่
- การเคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์
- การเล่นเครื่องเล่นสนาม
- การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส
- การเขียนภาพและการเล่นกับสี

- การปั้นและการประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ
- การปฏิบัติตามสุขภาพอนามัย
- การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

ด้านอารมณ์ และจิตใจ

- การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรีง่าย ๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ ประเภทตี ฯลฯ
- การร้องเพลง
- การชื่นชมและสร้างสรรค์ สิ่งที่สวยงาม
- การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องสนุก ตลก ขบขัน และเรื่องราว เหตุการณ์ ที่สนุกต่าง ๆ
- การเล่นอิสระ
- การเล่นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
- การเล่นในห้องเรียน และนอกห้องเรียน

ด้านสังคม

- การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง
- การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- การแก้ปัญหาในการเล่น การปฏิบัติตามวัฒนธรรมตามท้องถิ่นที่อยู่อาศัย อยู่และ ความเป็นไทย

ด้านสติปัญญา

- การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการฟัง การมอง การสัมผัส ชิมรส ดมกลิ่น
- การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่าย และรูปแบบต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง
- การรับรู้และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัตถุ ของเล่นและผลงาน
- การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุ
- การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเอง
- การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของเหตุการณ์และความสัมพันธ์ของเรื่องราวที่สนใจ
- การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนหรือปริมาณ
- การอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่งของต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน
- การเริ่มต้นและการหยุดกระทำโดยสัญญาณ
- การสำรวจและอธิบายความเหมือนและความแตกต่าง
- การจับคู่ จำแนก จัดกลุ่ม
- การเปรียบเทียบ เช่น สั้น / ยาว ขรุขระ / เรียบ ฯลฯ
- การนับสิ่งต่าง ๆ
- การจัดคู่ หนึ่งต่อหนึ่ง
- การฟังเรื่องราว นิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
- การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ ที่สื่อความหมายต่อเด็ก
- การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ ที่สื่อความหมายต่อเด็ก

สาระย่อย
ชั้นปฐมวัย (สำหรับเด็กต่ำกว่า 3 ปี)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ชื่อเล่น ชื่อจริง นามสกุล 2. ลักษณะรูปร่าง หน้าตา 3. ชื่อ รูปร่างหน้าที่และการ ดูแลรักษาส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย 4. การดูแลรักษาความสะอาดอย่างง่าย ๆ 5. การแบ่งปัน 6. การรับประทานอาหารด้วย ตนเอง 7. การเลือกรับประทานอาหาร ที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย 8. การยอมรับผู้อื่น 9. การแสดงความรู้สึกที่ เหมาะสม 10.การเป็นผู้นำและผู้ตาม

สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรรู้ 2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก

รายละเอียด เด็กควรได้มีโอกาสรู้จักและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันประสบการณ์

ประสบการณ์

ด้านร่างกาย

- การเคลื่อนไหวกับที่และการเคลื่อนไหว เคลื่อนที่
- การเคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์
- การเล่นเครื่องเล่นสนาม
- การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส
- การเขียนภาพและการเล่นกับสี
- การปั้นและการประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ
- การปฏิบัติตามสุขภาพอนามัย
- การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

ด้านอารมณ์ และจิตใจ

- การแสดงปฏิกริยาโต้ตอบเสียงดนตรีง่าย ๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ ประเภทตี ฯลฯ
- การร้องเพลง
- การชื่นชมและสร้างสรรค์ สิ่งที่สวยงาม
- การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องสนุก ตลก ขบขัน และเรื่องราว เหตุการณ์ ที่สนุกต่าง ๆ
- การเล่นอิสระ
- การเล่นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
- การเล่นในห้องเรียน และนอกห้องเรียน

ด้านสังคม

- การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง
- การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
- การแก้ปัญหาในการเล่น
- การปฏิบัติตามวัฒนธรรมตามท้องถิ่นที่อยู่อาศัย อยู่และความเป็นไทย

ด้านสติปัญญา

- การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการฟัง การมอง การสัมผัส ชิมรส ดมกลิ่น
- การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่าย และรูปแบบต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง
- การรับรู้และแสดงความรู้สึกลูกผ่านสื่อ วัตถุ ของเล่นและผลงาน
- การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุ
- การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเอง
- การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของเหตุการณ์และความสัมพันธ์ของเรื่องราวที่สนใจ
- การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนหรือปริมาณ
- การอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่งของต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน
- การเริ่มต้นและการหยุดกระทำโดยสัญญาณ
- การสำรวจและอธิบายความเหมือนและความแตกต่าง
- การจับคู่ จำแนก จัดกลุ่ม
- การเปรียบเทียบ เช่น สั้น / ยาว ขรุขระ / เรียบ ฯลฯ
- การเปรียบเทียบจำนวนมากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน
- การนับสิ่งต่าง ๆ
- การจัดคู่ หนึ่งต่อหนึ่ง
- การฟังเรื่องราว นิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
- การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ ที่สื่อความหมายต่อเด็ก

สาระย่อย
ชั้นปฐมวัย (สำหรับอายุต่ำกว่า 3 ปี)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะของบ้าน 2. ความสำคัญความหมายของครอบครัว 3. ชื่อบุคคลในครอบครัว 4. ชื่อ รูปร่าง ลักษณะหน้าตา ของบุคคลในครอบครัว 5. ชื่อของโรงเรียนที่ตั้ง 6. บุคคลในโรงเรียน 7. หน้าที่ของบุคคลที่อยู่ในโรงเรียน 8. กฎระเบียบของโรงเรียน 9. อาชีพในชุมชน

สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรรู้ 3. ธรรมชาติรอบตัว

รายละเอียด เด็กควรได้เรียนรู้ สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน

ประสบการณ์

ด้านร่างกาย

- การเคลื่อนไหวกับที่และการเคลื่อนไหว เคลื่อนที่
- การเคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์
- การเล่นเครื่องเล่นสนาม
- การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส
- การเขียนภาพและการเล่นกับสี
- การปั้นและการประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ
- การปฏิบัติตามสุขภาพอนามัย
- การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

ด้านอารมณ์ และจิตใจ

- การแสดงปฏิกริยาโต้ตอบเสียงดนตรีง่าย ๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ ประเภทตี ฯลฯ
- การร้องเพลง
- การชื่นชมและสร้างสรรค์ สิ่งที่สวยงาม
- การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องสนุก ตลก ขบขัน และเรื่องราว เหตุการณ์ ที่สนุกต่าง ๆ
- การเล่นอิสระ
- การเล่นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
- การเล่นในห้องเรียน และนอกห้องเรียน

ด้านสังคม

- การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง
- การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
- การแก้ปัญหาในการเล่น
- การปฏิบัติตามวัฒนธรรมตามท้องถิ่นที่อยู่อาศัย อยู่และความเป็นไทย

ด้านสติปัญญา

- การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการฟัง การมอง การสัมผัส ชิมรส ดมกลิ่น
- การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่าย และรูปแบบต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง
- การรับรู้และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัตถุ ของเล่นและผลงาน
- การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุ
- การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเอง
- การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของเหตุการณ์และความสัมพันธ์ของเรื่องราวที่สนใจ
- การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนหรือปริมาณ

- การอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่งของต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน
- การเริ่มต้นและการหยุดกระทำโดยสัญญาณ
- การสำรวจและอธิบายความเหมือนและความแตกต่าง
- การจับคู่ จำแนก จัดกลุ่ม
- การเปรียบเทียบ เช่น สั้น / ยาว ขรุขระ / เรียบ ฯลฯ
- การเปรียบเทียบจำนวนมากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน
- การนับสิ่งต่าง ๆ
- การจัดคู่ หนึ่งต่อหนึ่ง
- การฟังเรื่องราว นิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
- การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ ที่สื่อความหมายต่อได้

สาระย่อย
ชั้นปฐมวัย (สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี)
<p>1. สิ่งมีชีวิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อ - รูปร่าง ลักษณะ - ความเหมือน และ ความแตกต่าง - ความเมตตากรุณา <p>2. สิ่งไม่มีชีวิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อ - ลักษณะ - ความเหมือนและ ความแตกต่าง <p>3. ฤดูกาล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อฤดูกาล - การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับฤดู - การรักษาสุขภาพ <p>4. กลางวัน กลางคืน</p> <ul style="list-style-type: none"> - รูปร่าง ลักษณะของ ดวงอาทิตย์ และ ดวงจันทร์ - ข้อแตกต่างของกลางวัน และกลางคืน - การปฏิบัติตนในเวลา กลางวัน กลางคืน

สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรรู้ 4. สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก

รายละเอียด เด็กควรจะได้รู้จัก สี ขนาด รูปทรง รูปร่าง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวสิ่งของเครื่องใช้ยานพาหนะและการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

ประสบการณ์

ด้านร่างกาย

- การเคลื่อนไหวกับที่และการเคลื่อนไหว เคลื่อนที่
- การเคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์
- การเล่นเครื่องเล่นสนาม
- การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส
- การเขียนภาพและการเล่นกับสี
- การปั้นและการประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ
- การปฏิบัติตามสุขภาพอนามัย
- การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

ด้านอารมณ์ และจิตใจ

- การแสดงปฏิกริยาโต้ตอบเสียงดนตรีง่าย ๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ ประเภทตี ฯลฯ
- การร้องเพลง
- การชื่นชมและสร้างสรรค์ สิ่งที่สวยงาม
- การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องสนุก ตลก ขบขัน และเรื่องราว เหตุการณ์ ที่สนุกต่าง ๆ
- การเล่นอิสระ
- การเล่นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
- การเล่นในห้องเรียน และนอกห้องเรียน

ด้านสังคม

- การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง
- การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
- การแก้ปัญหาในการเล่น
- การปฏิบัติตามวัฒนธรรมตามท้องถิ่นที่อยู่อาศัย อยู่และความเป็นไทย

ด้านสติปัญญา

- การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการฟัง การมอง การสัมผัส ชิมรส ตมกลิ่น
- การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่าย และรูปแบบต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง
- การรับรู้และแสดงความรู้สึกลูกผ่านสื่อ วัตถุ ของเล่นและผลงาน
- การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุ
- การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเอง
- การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของเหตุการณ์และความสัมพันธ์ของเรื่องราวที่สนใจ
- การอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่งของต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

- การสำรวจและอธิบายความเหมือนและความแตกต่าง
- การจับคู่ จำแนก จัดกลุ่ม
- การเปรียบเทียบ เช่น สั้น / ยาว ขรุขระ / เรียบ ฯลฯ
- การเปรียบเทียบจำนวนน้อยกว่า มากกว่า เท่ากัน
- การนับสิ่งต่าง ๆ
- การจัดคู่ หนึ่งต่อหนึ่ง
- การฟังเรื่องราว นิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
- การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ ที่สื่อความหมายต่อเด็ก

สาระย่อย
ขั้นปฐมวัย (สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี)
<p>1. เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อ - ลักษณะรูปร่าง สี ขนาด ผิวสัมผัส - วิธีการใช้ ประโยชน์ - การเก็บรักษา การทำ ความสะอาด <p>2. การคมนาคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเภท - ชื่อของยานพาหนะ แต่ละประเภท - วิธีการเลือกใช้ยาน พาหนะที่เหมาะสม <p>3. การสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อเครื่องมือการสื่อสาร รูปร่าง, ลักษณะ

ตารางวิเคราะห์มาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ /
สภาพที่พึงประสงค์
เด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี

**ตารางวิเคราะห์มาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์
เด็กอายุต่ำกว่า๓ปี**

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
ด้านร่างกาย	มฐ. ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขภาพดี	ตบช. ๑ มีน้ำหนัก ส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์อายุ	๑. น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ ๒. เส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์
		ตบช. ๒ มีสุขภาพอนามัยดี	๑. เริ่มรู้จักการล้างมือ ๒. เริ่มขับถ่ายเป็นเวลา ได้บ้าง ๓. เริ่มรู้จักเวลาพักผ่อน
	มฐ. ๒ ใช้วัยวะ ของร่างกายได้คล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์กัน	ตบช. ๑ สามารถใช้กล้ามเนื้อใหญ่ได้เหมาะสมตามวัย	๑. วิ่งได้คล่อง พยายามหยุดให้ได้ทันที ๒. เดินถอยหลังนั่งได้ ๓. เดินขึ้นบันไดได้เองโดยไม่จับราว
		ตบช. ๒ สามารถใช้กล้ามเนื้อเล็กได้เหมาะสมตามวัย	๑. พยายามหยิบของชิ้นเล็ก โดยไม่ทำหลุดมือ ๒. จับดินสอแท่งใหญ่ ๆ ได้ด้วยนิ้วชี้ และนิ้วหัวแม่มือ
	มฐ. ๓ ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย	ตบช. ๑ พยายามช่วยเหลือตนเอง ด้านโภชนาการ	๑. ใช้ช้อนตักอาหารเองได้ โดยไม่หกเลอะเทอะ ๒. เทน้ำลงแก้วได้ โดยไม่หกเลอะเทอะ
		ตบช. ๒ พยายามช่วยเหลือตนเอง ด้านกิจวัตร	๑. พยายามช่วยตัวเองในเรื่องการแต่งตัว ๒. หวีผม ทาแป้งได้ด้วยตนเอง
ด้านอารมณ์จิตใจ	มฐ. ๔ มีความสุข และแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย	ตบช. ๑ มีความสุขกับเสียงเพลง ดนตรี	๑. แสดงความพอใจ เมื่อได้ยินเสียงเพลง ดนตรี ๒. เคลื่อนร่างกายไหวไปตามจังหวะเพลง ดนตรีได้บ้าง
		ตบช. ๒ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย	๑. แสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ด้วยคำพูด ๒. มีความเป็นตัวของตัวเอง

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
ด้านสังคม	มฐ. ๕ รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว	ตบช. ๑ รับรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ตัว	๑. เล่นรวมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่น ๒. เริ่มรู้จักเล่นเป็นกลุ่มกับคนอื่น ๓. เริ่มรู้จักขอ และเริ่มรู้จักให้ ๔. เริ่มรู้จักรอคอย
		ตบช. ๒ รับรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว	๑. เล่นขายของได้ ๒. รู้จักเก็บของเล่น
ด้านสติปัญญา	มฐ. ๖ สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย	ตบช. ๑ สื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้บ้าง	๑. พยายามทำตามคำสั่ง ๒. มีความเข้าใจในเรื่องเวลาจำกัดมาก รู้แต่เพียง เดี่ยวนี้ เดี่ยวก่อน ๓. เรียกหรือชี้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้
		ตบช. ๒ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย	๑. เลียนแบบคำพูดที่ผู้ใหญ่พูดมากขึ้น ๒. พูดคำต่อกัน ๒ คำได้ มากขึ้น
	มฐ. ๗ สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว	ตบช. ๑ สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว	๑. มีช่วงความสนใจกับของบางอย่างได้นาน ๓ - ๕ นาที ๒. ชอบดูหนังสือภาพ ๓. ชอบฟังบทกลอน นิทานสั้น คำคล้องจอง ๔. สนใจค้นคว้า สำรวจสิ่งต่าง ๆ ๕. เริ่มถามคำถาม “อะไร” ๖. สนใจอยากรู้อยากเห็นสิ่งรอบตัว
		ตบช. ๒ เริ่มถ่ายทอดความคิดและผลงาน	๑. ขีดเขียนเส้นตรงเป็นแนวตั้งได้ ๒. วางของซ้อนกันได้ ๔ - ๖ ชั้น

ตารางวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี
เด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี

ตารางวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี

เด็กอายุต่ำกว่า ๓ ขวบ

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขภาพดี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ตบช. ๑ มีน้ำหนักส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์อายุ	๑. น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ ๒. เส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์	๑. ชื่ออาหารดี มีประโยชน์ ๒. การรับประทานอาหาร	๑. บอกชื่อของอาหารที่มีประโยชน์ได้บ้าง ๒. รับประทานอาหารด้วยตนเองได้
ตบช. ๒ มีสุขภาพอนามัยดี	๑. เริ่มรู้จักการล้างมือ ๒. เริ่มซบถ่ายเป็นเวลาได้บ้าง ๓. เริ่มรู้จักเวลาพักผ่อน	๑. การล้างมือให้สะอาด ๒. เวลาของการซบถ่าย ๓. เวลาของการพักผ่อน	๑. ล้างมือด้วยตนเองได้ ๒. ซบถ่ายตามเวลาที่กำหนดได้ ๓. พักผ่อนตามเวลาที่กำหนดได้

มาตรฐานที่ ๒ ใช้อวัยวะของร่างกายได้คล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ตบช. ๑ สามารถใช้กล้ามเนื้อใหญ่ได้เหมาะสมตามวัย	๑. วิ่งได้คล่อง พยายามหยุดให้ได้ทันที ๒. เดินถอยหลังนั่งได้ ๓. เดินขึ้นบันไดได้เองโดยไม่จับราว	๑. การวิ่งและการหยุด ๒. การเดินถอยหลัง ๓. การเดินขึ้นบันไดโดยไม่จับราว	๑. พยายามวิ่งและหยุดโดยทันทีได้ ๒. เดินถอยหลังนั่งได้ ๓. พยายามเดินขึ้นบันไดโดยไม่จับราวได้
ตบช. ๒ สามารถใช้กล้ามเนื้อเล็กได้เหมาะสมตามวัย	๑. พยายามหยิบของชิ้นเล็ก โดยไม่ทำหลุดมือ ๒. จับดินสอแท่งใหญ่ ๆ ได้ ด้วย นิ้ว ชี้ และ นิ้วหัวแม่มือ	๑. การบริหารกล้ามเนื้อมือ ๒. การฝึกหยิบ จับสิ่งของ	๑. ใช้มือได้มากขึ้น ๒. หยิบจับสิ่งของขนาดใหญ่ได้

มาตรฐานที่ ๓ ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ตบช. ๑ พยายามช่วยเหลือตนเองด้านโภชนาการ	๑. ใช้ช้อนตักอาหารเองได้ โดยไม่หกเลอะเทอะ ๒. เทน้ำลงแก้วได้ โดยไม่หกเลอะเทอะ	๑. วิธีการรับประทานอาหาร ๒. วิธีการเทน้ำ	๑. รับประทานอาหารด้วยตนเองได้ ๒. เทน้ำด้วยตนเองได้
ตบช. ๒ พยายามช่วยเหลือตนเองด้านกิจวัตร	๑. พยายามช่วยตัวเองในเรื่องการแต่งตัว ๒. หวีผม ปะแป้งได้ด้วยตนเอง	๑. การแต่งตัวง่าย ๆ ๒. การหวีผม และปะแป้ง	๑. แต่งตัวด้วยตนเองได้ ๒. หวีผม ปะแป้งด้วยตนเองได้

พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ

มฐ. ๔ มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ตบช. ๑ มีความสุขกับเสียงเพลง ดนตรี	๑. แสดงความพอใจเมื่อได้ยินเสียงเพลง ดนตรี ๒. เคลื่อนร่างกายไหวไปตามจังหวะเพลง ดนตรีได้บ้าง	๑. การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงเพลง ดนตรี	๑. ฟังพอใจเมื่อได้ยินเสียงเพลง ดนตรี ๒. แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงเพลง ดนตรีได้
ตบช. ๒ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย	๑. แสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ด้วยคำพูด ๒. มีความเป็นตัวของตัวเอง	๑. การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด ๒. การแสดงออกด้วยตนเอง	๑. แสดงความรู้สึกด้วยคำพูดได้ ๒. เริ่มมีความเชื่อมั่น

พัฒนาการด้านสังคม

มฐ. ๕ รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ตบช. ๑ รับรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ตัว	๑. เล่นรวมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่น ๒. เริ่มรู้จักเล่นเป็นกลุ่มกับคนอื่น ๓. เริ่มรู้จักขอ และเริ่มรู้จักให้ ๔. เริ่มรู้จักรอคอย	๑. การเล่นรวมกันเป็นกลุ่ม ๒. การพูดแสดงความต้องการ ๓. การเข้าคิวรอ	๑. เล่นรวมกันเป็นกลุ่มได้ ๒. พูดแสดงความต้องการง่าย ๆ ได้ ๓. รอคอยตามลำดับได้
ตบช. ๒ รับรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว	๑. เล่นขายของได้ ๒. รู้จักเก็บของเล่น	๑. การเล่นเกม ๒. การแสดงความเป็นเจ้าของ	๑. พยายามเล่นเกมได้ ๒. แสดงความเป็นเจ้าของได้

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มฐ. ๖ สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ตบช. ๑ สื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้บ้าง	๑. สามารถบอกความต้องการของตนเอง ๒. สามารถการเรียกหรือชี้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้	๑. การพูดบอกความต้องการ ๒. การเรียกหรือชี้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย	๑. แสดงความต้องการด้วยคำพูดได้ ๒. เรียกหรือชี้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้
ตบช. ๒ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย	๑. เลียนแบบคำพูดที่ผู้ใหญ่พูดมากขึ้น ๒. พูดคำต่อกัน ๒ คำได้มากขึ้น	๑. เลียนแบบคำพูดที่ผู้ใหญ่พูด ๒. การพูดคำต่อกัน	๑. เลียนแบบคำพูดที่ผู้ใหญ่พูด ๒. พูดคำต่อกัน ๒ คำได้

มฐ. ๗ สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ตบช. ๑สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว	๑. มีช่วงความสนใจกับของบางอย่างได้นาน ๓ – ๕ นาที ๒. ชอบดูหนังสือภาพ ๓. ชอบฟังบทกลอนนิทานสั้น คำคล้องจอง ๔. สนใจค้นคว้า สำรวจสิ่งต่าง ๆ ๕. เริ่มถามคำถาม “อะไร” ๖. สนใจอยากรู้อยากเห็นสิ่งรอบตัว	๑. การฟัง ๒. การเปิดหนังสือ ๓. การเล่าเรื่อง ๔. การค้นคว้า และสำรวจ ๕. การใช้คำถาม ๖. การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว	๑. สนใจสิ่งต่าง ๆ ได้นานขึ้น ๒. แสดงท่าทางเปิดหนังสือได้ ๓. ฟังพอใจในการฟัง ๔. ฟังพอใจในการค้นคว้าและสำรวจ ๕. ถามคำถาม “อะไร” ได้ ๖. สนใจอยากรู้อะไรสิ่งรอบตัว
ตบช. ๒ เริ่มถ่ายทอดความคิดและผลงาน	๑. ขีดเขียนเส้นตรงเป็นแนวตั้งได้ ๒. วางของซ้อนกันได้ ๔ – ๖ ชั้น	๑. การขีดเขียนเส้นต่าง ๆ ๒. การวางของซ้อนกัน	๑. ขีดเขียนเส้นตรงแนวตั้งได้ ๒. วางของซ้อนกัน ๔ – ๖ ชั้นได้

กำหนดเวลาเรียน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ สังกัด สังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย (สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี) โดยแบ่งออกเป็น ๒ ภาคเรียน ใน ๑ ปีการศึกษา คือ

ภาคเรียนที่ ๑ เปิดเรียนระหว่าง ๑๖ พฤษภาคม ถึง ๑๐ ตุลาคม

ปิดภาคเรียนระหว่าง ๑๑ ตุลาคม ถึง ๓๑ ตุลาคม

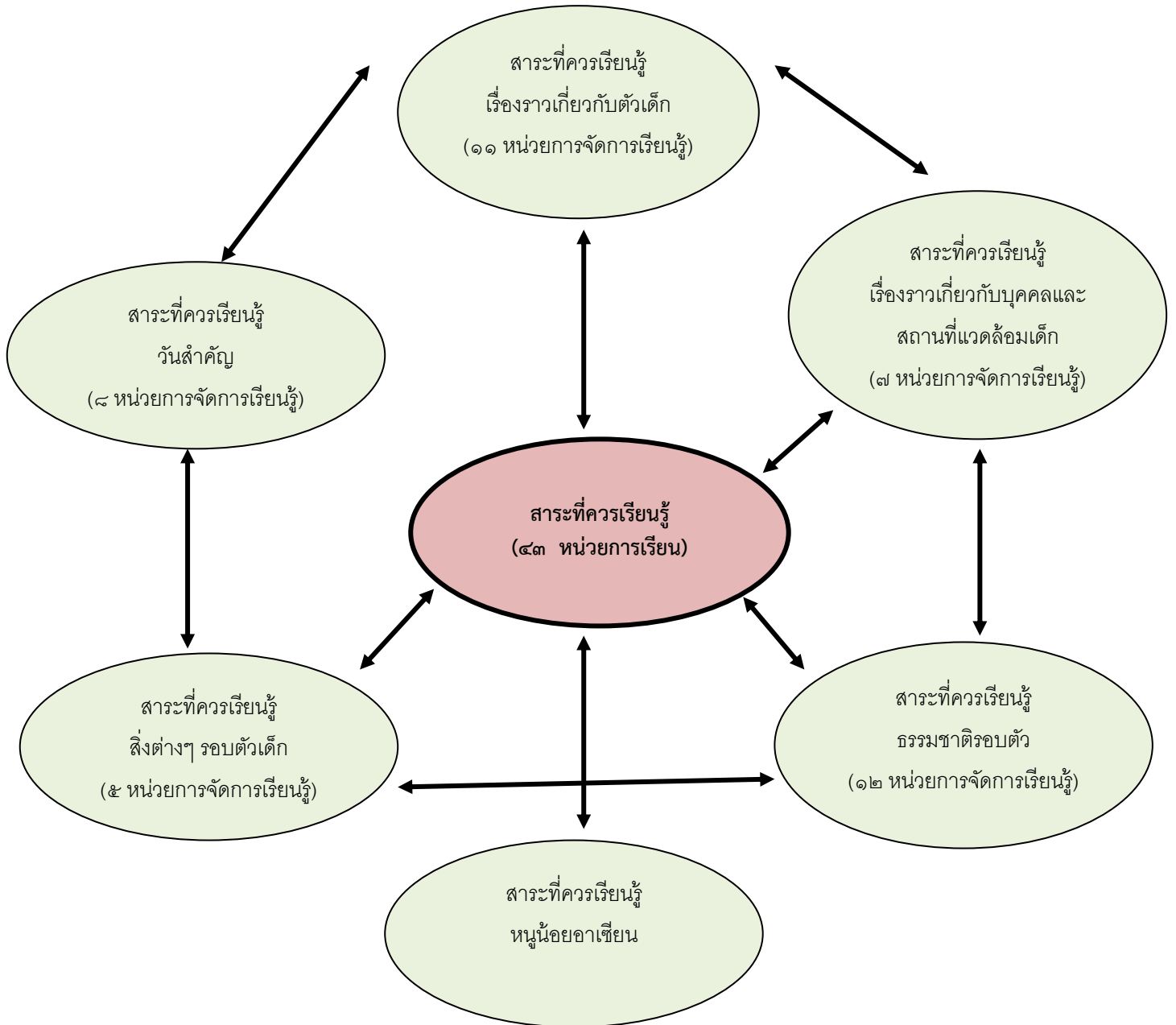
ภาคเรียนที่ ๒ เปิดเรียนระหว่าง ๑ พฤศจิกายน ถึง ๓๑ มีนาคม

ปิดภาคเรียนระหว่าง ๑ เมษายน ถึง ๓๐ เมษายน

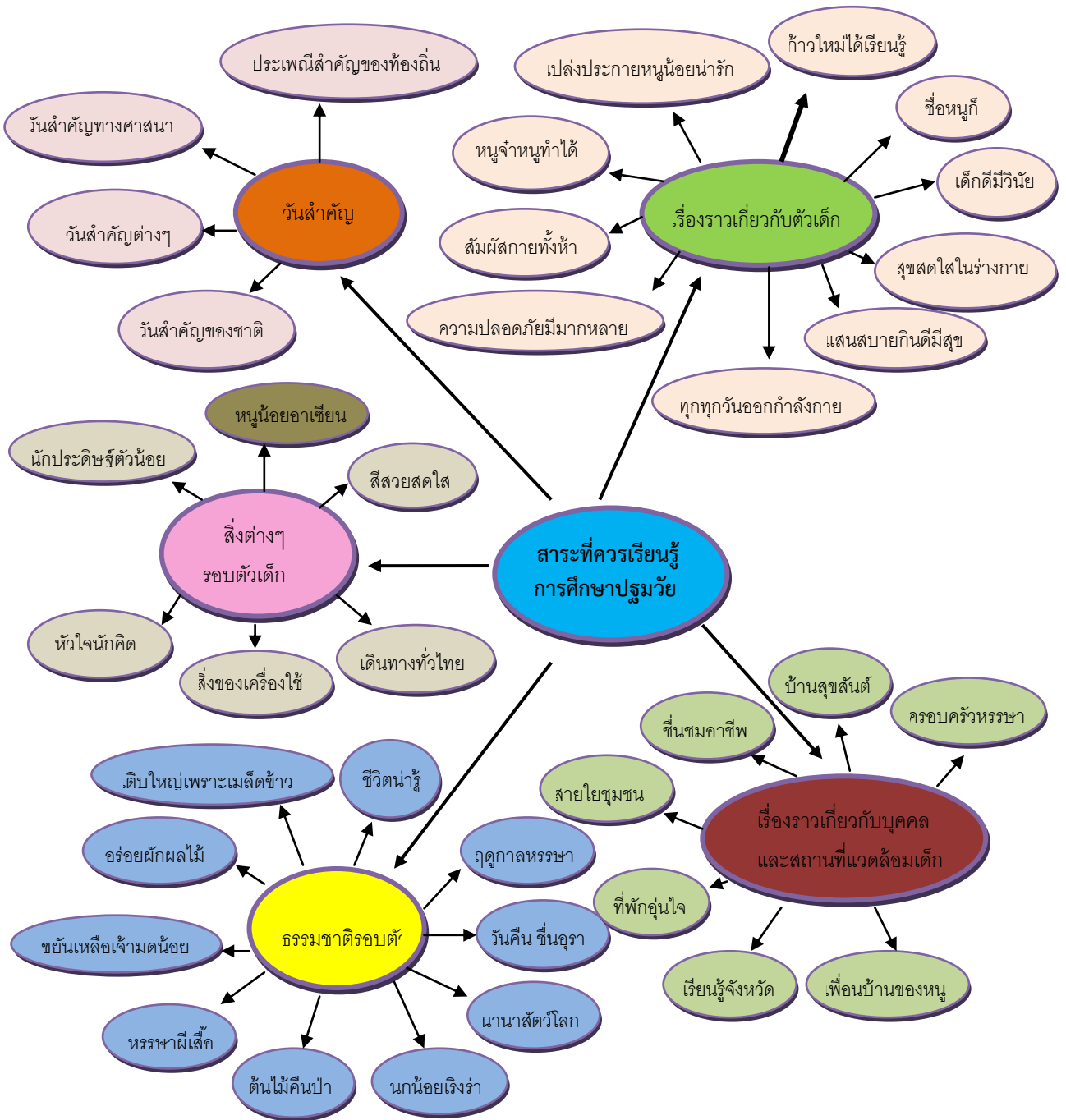
ตารางกำหนดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย (สำหรับเด็กอายุต่ำกว่าอายุ 3 ปี)

กิจกรรม
1. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
2. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (กิจกรรมในวงกลม)
3. กิจกรรมสร้างสรรค์
4. กิจกรรมเสรี
5. กิจกรรมกลางแจ้ง
6. เกมการศึกษา

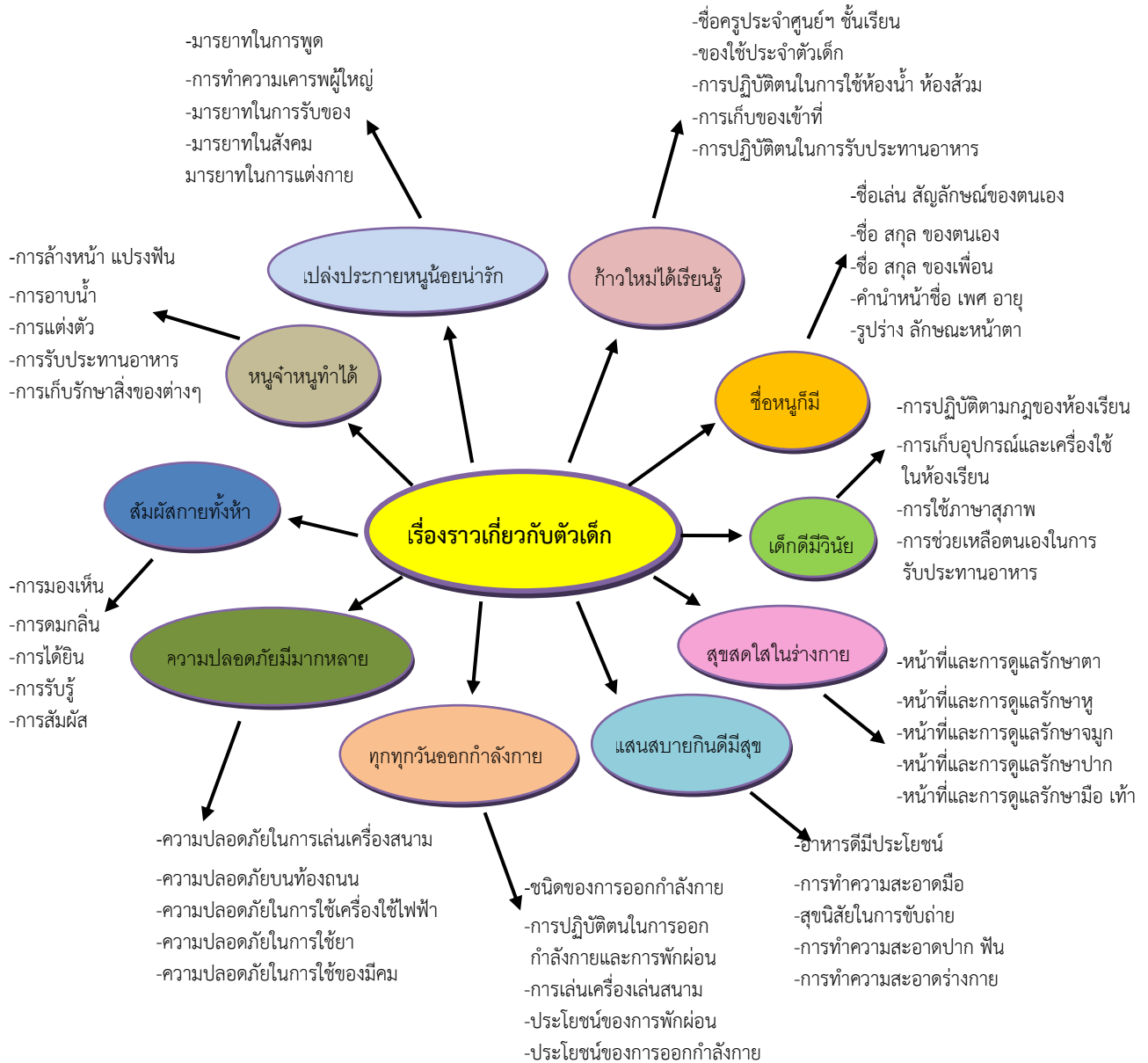
ผังมโนทัศน์ สารระที่ควรเรียนรู้
การจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์

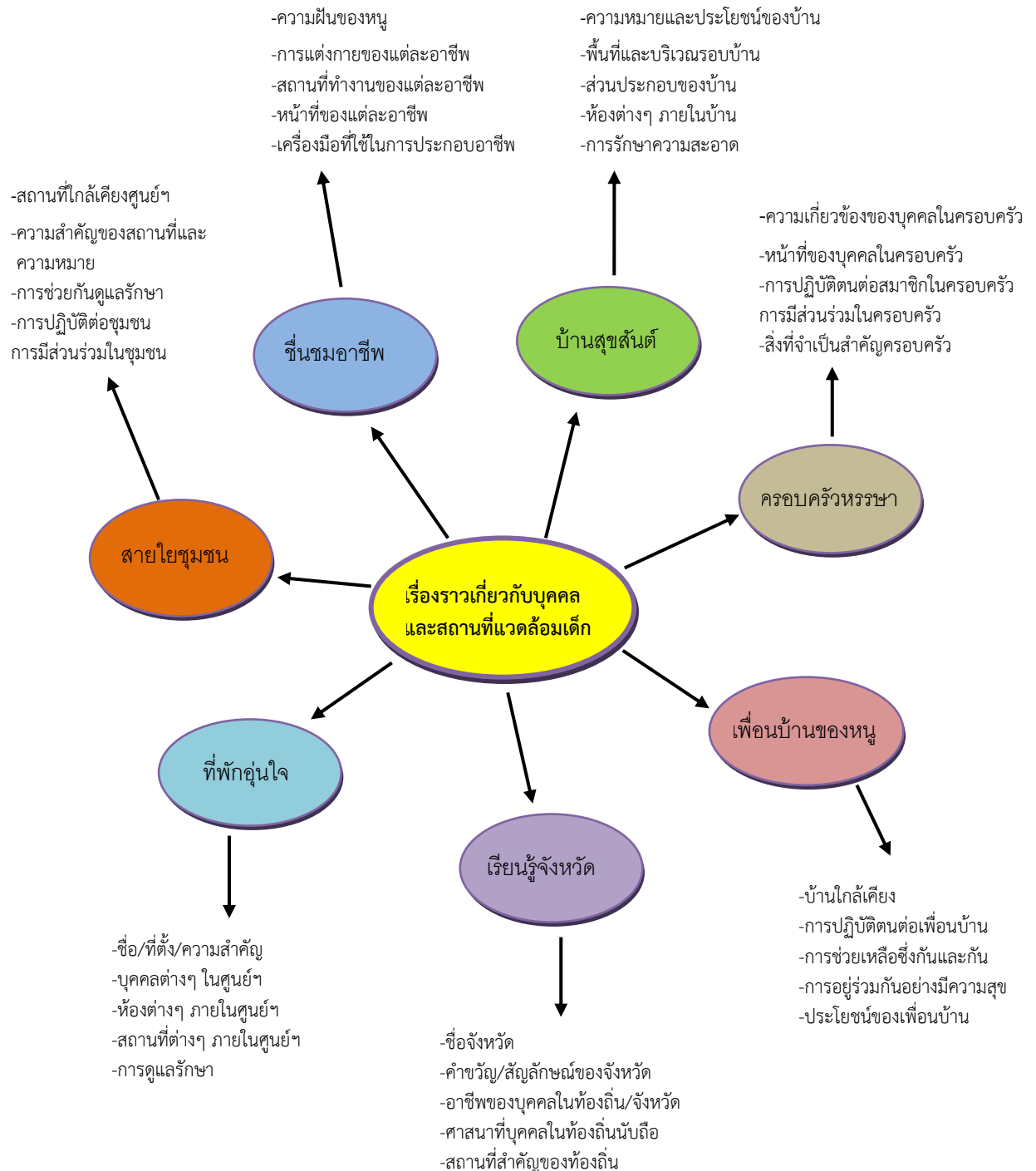
ผังมโนทัศน์ สารที่ควรเรียนรู้การจัดการศึกษาปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์

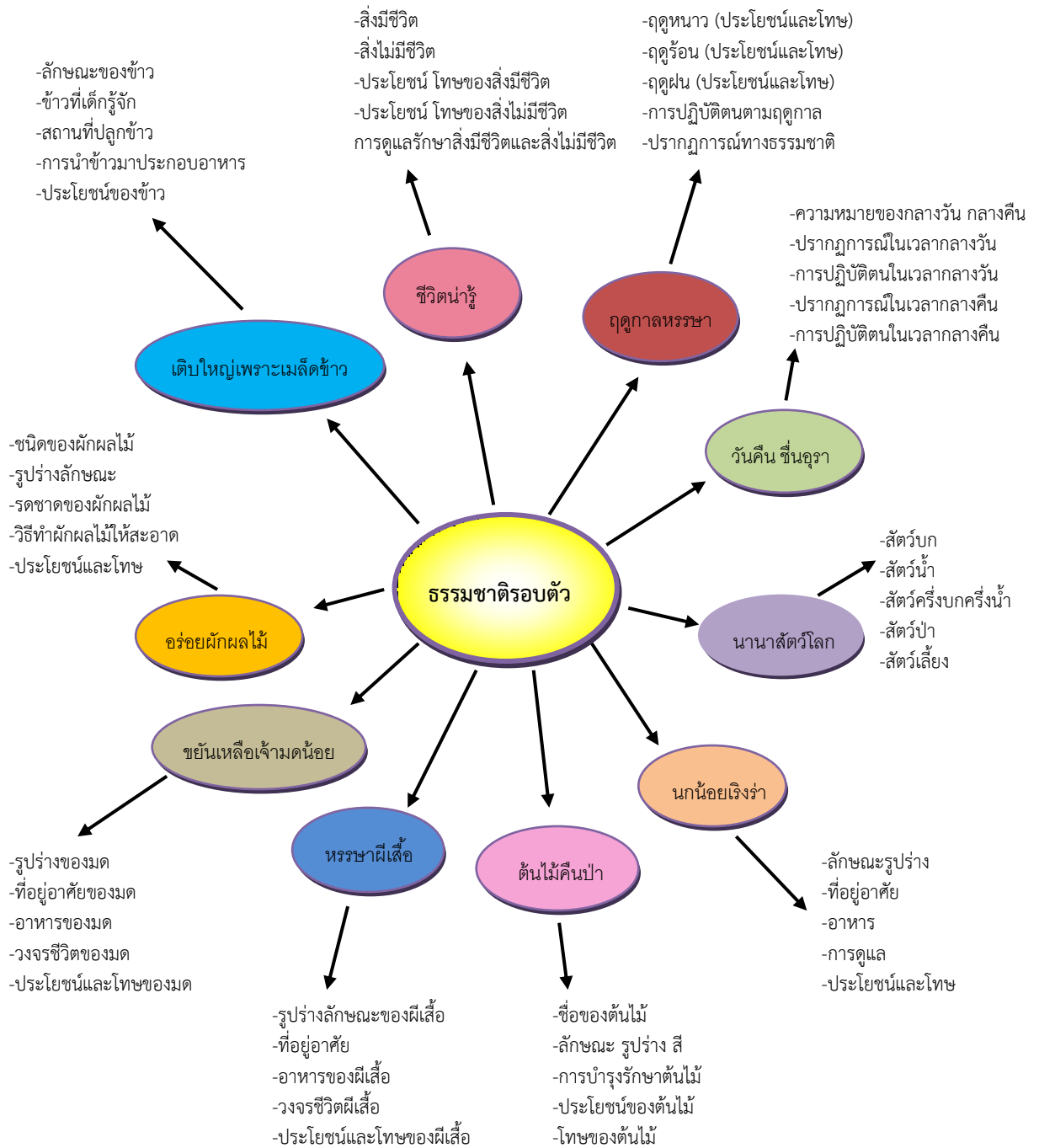
ผังมโนทัศน์ สารที่ควรเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
การจัดการศึกษาปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์

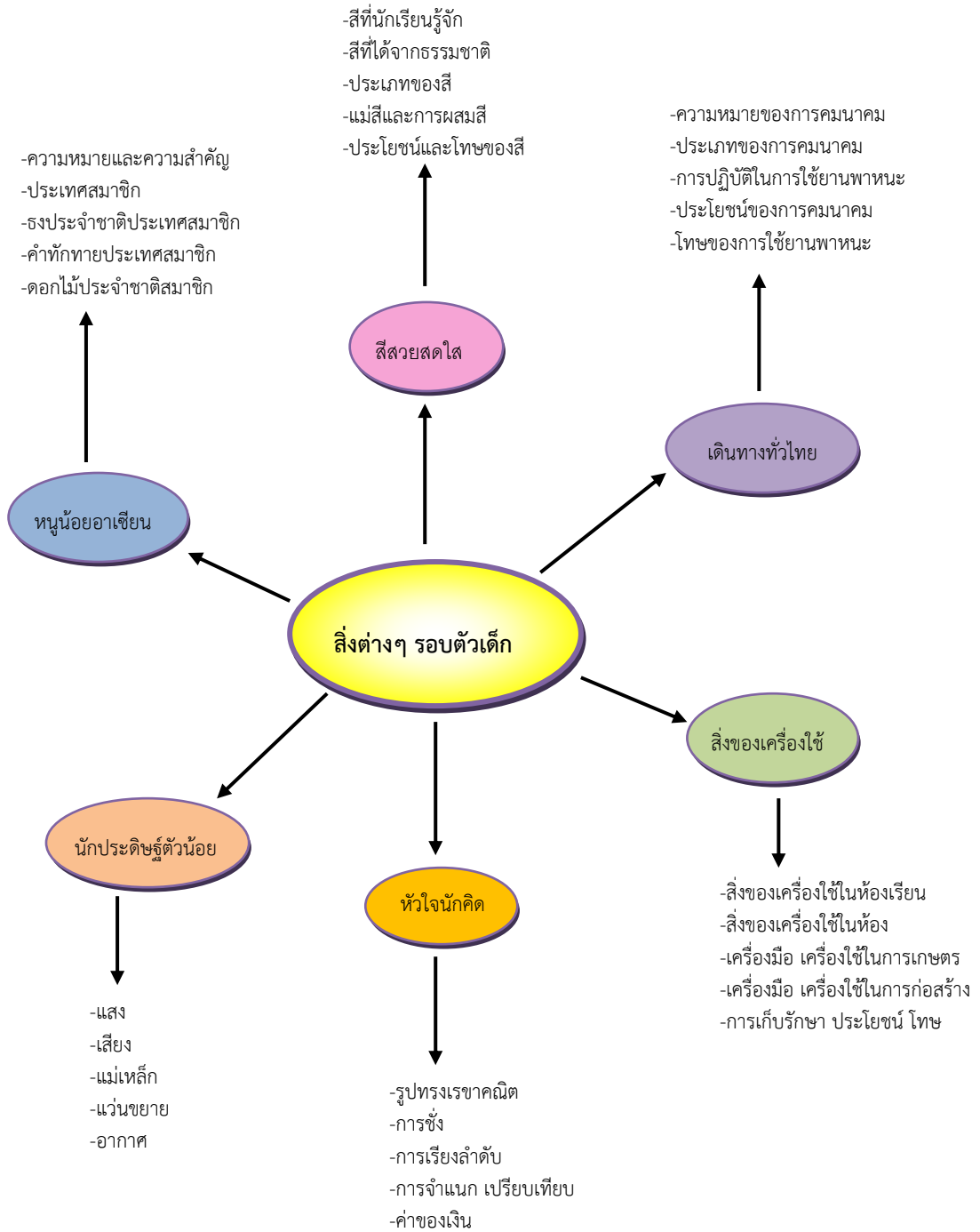
ผังมโนทัศน์ สารระที่ควรเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก
การจัดการศึกษาปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์

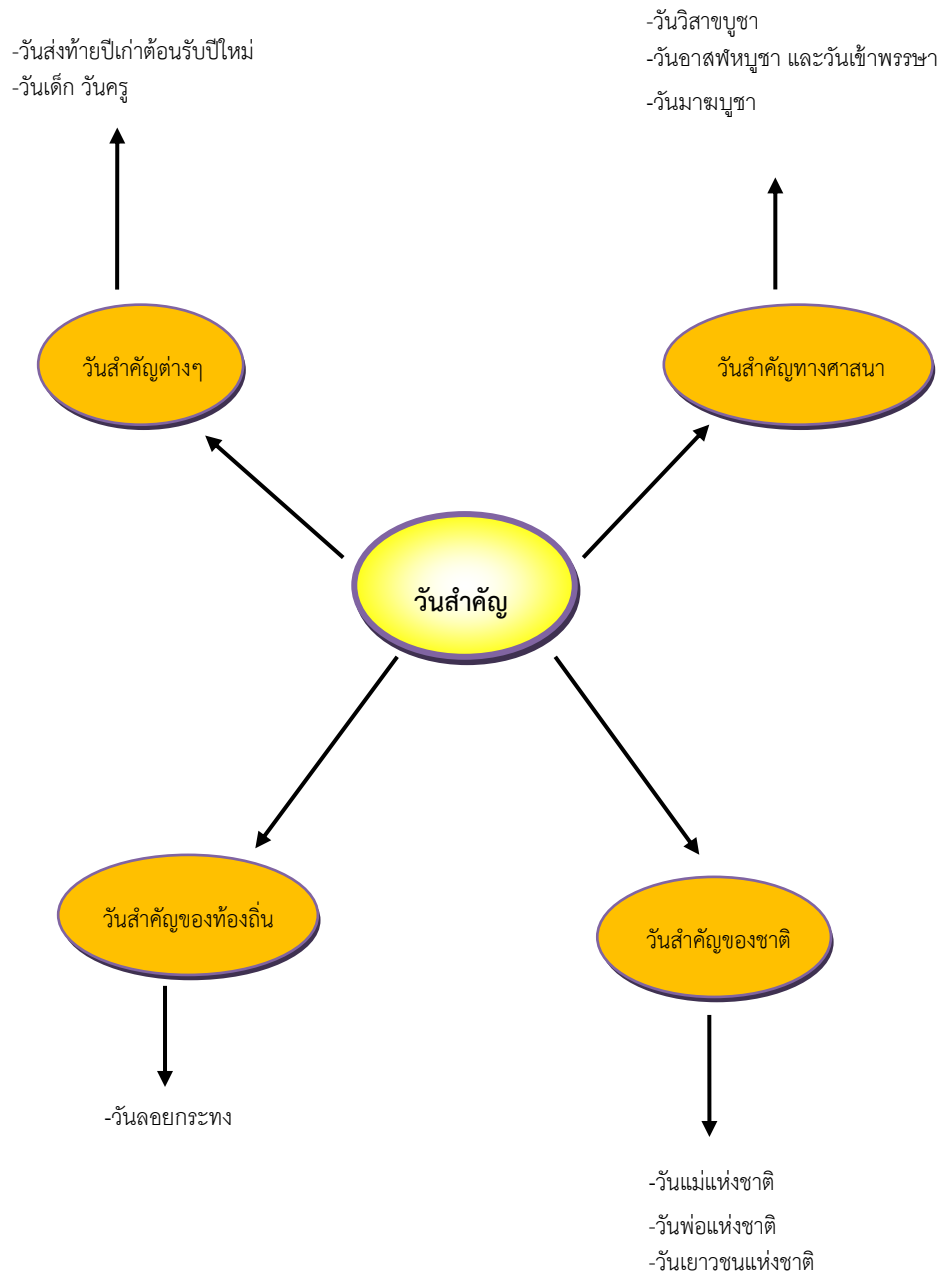
ผังมโนทัศน์ สาระที่ควรเรียนรู้ที่ ๓ ธรรมชาติรอบตัว
 การจัดการศึกษาปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์

ผังมโนทัศน์ สารที่ควรเรียนรู้ที่ ๔ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก
 การจัดการศึกษาปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์

ผังโน้ตค้น สารที่ควรเรียนรู้ที่ ๕ วันสำคัญ
การจัดการศึกษาปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์

โครงสร้างการจัดประสบการณ์ การศึกษาปฐมวัย ชั้นปฐมวัย (สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี)

สัปดาห์ที่ 1 -๒ ก้าวใหม่ได้เรียนรู้

- ชื่อครูประจำชั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูพี่เลี้ยง
- ของใช้ประจำตัวเด็ก
- การปฏิบัติตนในการใช้ห้องน้ำห้องส้วม
- การเก็บของเข้าที่
- การปฏิบัติตนในการรับประทานอาหาร

สัปดาห์ที่ ๓ วันวิสาขบูชา

- ความสำคัญวันวิสาขบูชา
- ความหมายวันวิสาขบูชา
- กิจกรรมที่ควรปฏิบัติในวันวิสาขบูชา
- การเวียนเทียน
- การปฏิบัติตนในวันวิสาขบูชา

สัปดาห์ที่ ๔ ชื่อหนูกี่มี

- ชื่อเล่น / สัญลักษณ์ของเพื่อน
- ชื่อสกุลของตนเอง / รหัสประจำตัวประชาชน
- ชื่อสกุลของเพื่อน
- คำนำหน้าชื่อ / เพศ / อายุ
- รูปร่าง ลักษณะ หน้าตา

สัปดาห์ที่ ๕ เป็นเด็กดีมีวินัย

- ปฏิบัติตามกฎของห้องเรียน
- การเก็บอุปกรณ์และเครื่องใช้ในห้องเรียน
- การใช้ภาษาสุภาพ (สวัสดี, ขอขอบคุณ, ขอโทษ, ไม่เป็นไร)
- การช่วยเหลือตนเองในการรับประทานอาหาร
- การปฏิบัติตนต่อบุคคลต่าง ๆ ในโรงเรียน

สัปดาห์ที่ ๖ สุขสดใสในร่างกาย

- หน้าที่และการดูแลรักษา ตา
- หน้าที่และการดูแลรักษา หู
- หน้าที่และการดูแลรักษา จมูก
- หน้าที่และการดูแลรักษา ปาก
- หน้าที่และการดูแลรักษา มือ, เท้า

- สัปดาห์ที่ ๗ แसनสบายกินดีมีสุข**
- อาหารดีมีประโยชน์
  - การทำความสะอาดมือ
  - สุขนิสัยในการขับถ่าย
  - การทำความสะอาดปาก / ฟัน
  - การทำความสะอาดร่างกาย
- สัปดาห์ที่ ๘ ทุก ๆ วัน ออกกำลังกาย**
- ชนิดของการออกกำลังกาย
  - การปฏิบัติตนในการออกกำลังกายและการพักผ่อน
  - การเล่นเครื่องเล่นสนาม
  - ประโยชน์ของการพักผ่อน
  - ประโยชน์ของการออกกำลังกาย
- สัปดาห์ที่ ๙ ความปลอดภัยมีมากมาย**
- ความปลอดภัยในการเล่น
  - ความปลอดภัยบนท้องถนน
  - ความปลอดภัยในการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า
  - ความปลอดภัยในการใช้ยา
  - ความปลอดภัยในการใช้ของแหลมคม
- สัปดาห์ที่ 1๐ สัมผัสกายทั้ง 5**
- การมองเห็น
  - การดมกลิ่น
  - การได้ยิน
  - การรับรู้
  - การสัมผัส
- สัปดาห์ที่ 1๑ หนูจำหนูทำได้**
- การล้างหน้า / แปรงฟัน
  - การอาบน้ำ
  - การแต่งตัว
  - การรับประทานอาหาร
  - การเก็บรักษาสิ่งของต่าง
- สัปดาห์ที่ ๑๒ วันอาสาฬหบูชา**
- ความสำคัญวันอาสาฬหบูชา
  - ความหมายของวันอาสาฬหบูชา
  - ความหมายของวันเข้าพรรษา
  - กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ
  - การถวียนเทียนพรรษา

- สัปดาห์ที่ 13** **เปล่งประกายหนูน้อยน่ารัก**
- มารยาทในการพูด
  - การทำความเคารพผู้ใหญ่
  - มารยาทในการรับของ
  - มารยาทในสังคม (การต้อนรับ / การรับโทรศัพท์ / การเดินผ่านผู้ใหญ่ ฯลฯ)
  - มารยาทในการแต่งกาย
- สัปดาห์ที่ 14** **บ้านสุขสันต์**
- ความหมายและประโยชน์ของบ้าน
  - พื้นที่และบริเวณรอบบ้าน
  - ประเภทและส่วนประกอบของบ้าน
  - ห้องต่าง ๆ ภายในบ้าน
  - การรักษาความสะอาด
- สัปดาห์ที่ ๑๕** **แม่จ๋า**
- ความสำคัญของแม่
  - พระราชกรณียกิจสมเด็จพระนางเจ้าฯ
  - สัญลักษณ์ของวันแม่แห่งชาติ
  - บทบาทหน้าที่ของแม่
  - การปฏิบัติตนที่ดีต่อพ่อแม่
- สัปดาห์ที่ 1๖** **ครอบครัวหรรษา**
- ความสัมพันธ์ของครอบครัว
  - หน้าที่ของบุคคลภายในครอบครัว
  - การปฏิบัติตนต่อสมาชิกในครอบครัว
  - การมีส่วนร่วมภายในครอบครัว
  - สิ่งที่สำคัญสำหรับครอบครัว
- สัปดาห์ที่ 1๗** **เพื่อนบ้านของหนู**
- ความหมายของเพื่อนบ้าน
  - ไม่สร้างความเดือดร้อนให้เพื่อนบ้าน
  - การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
  - การร่วมกิจกรรมกับเพื่อนบ้าน
  - การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
- สัปดาห์ที่ 1๘** **เรียนรู้จังหวัด (จังหวัดกาฬสินธุ์)**
- ชื่อลักษณะภูมิประเทศ – ภูมิอากาศจังหวัดของเรา
  - คำขวัญของจังหวัด(กาฬสินธุ์)
  - อาชีพและอาหารพื้นเมืองของจังหวัด (กาฬสินธุ์)
  - ศาสนาและประเพณีท้องถิ่น (กาฬสินธุ์)
  - สถานที่สำคัญของจังหวัด (กาฬสินธุ์)

- สัปดาห์ที่ 1๙ **ที่พักอุ่นใจ** (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์)
- ชื่อศูนย์ฯ ๖ ตราสัญลักษณ์
  - สถานที่ตั้งของศูนย์ฯ
  - ห้องต่าง ๆ ภายในศูนย์ฯ
  - สถานที่ต่าง ๆ ภายในศูนย์ฯ
  - การดูแลรักษา
- สัปดาห์ที่ ๒๐ **สายใยชุมชน**
- สถานที่ใกล้เคียงศูนย์ฯ ( )
  - ความสำคัญของสถานที่ / ความหมาย
  - การช่วยกันดูแลรักษา
  - การปฏิบัติต่อชุมชน
  - การมีส่วนร่วมในชุมชน
- สัปดาห์ที่ ๒๑ **วันเยาวชนแห่งชาติ**
- ความหมายของยาเสพติด
  - ชื่อของยาเสพติด
  - ลักษณะของยาเสพติด
  - โทษของยาเสพติด
  - การป้องกัน
- สัปดาห์ที่ ๒๒ **ชื่นชมอาชีพ**
- ชื่ออาชีพต่าง ๆ เช่น ครู ตำรวจ ทหาร แพทย์ พยาบาล ฯลฯ
  - หน้าที่และการแต่งกายของแต่ละอาชีพ
  - สถานที่ของการปฏิบัติงาน
  - อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ
  - ความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพ
- สัปดาห์ที่ ๒๓ **ประเมินผล**
- สัปดาห์ที่ ๒๔ **ชีวิตน่ารู้**
- ความหมายของสิ่งมีชีวิต/สิ่งไม่มีชีวิต
  - คุณลักษณะของสิ่งมีชีวิต/สิ่งไม่มีชีวิต (ความเหมือน / ความแตกต่าง)
  - ประโยชน์ของสิ่งมีชีวิต/สิ่งไม่มีชีวิต
  - โทษของสิ่งมีชีวิต/สิ่งไม่มีชีวิต
- สัปดาห์ที่ ๒๕ **วันลอยกระทง**
- ความสำคัญของวันลอยกระทง
  - วัสดุที่ใช้ทำกระทง
  - การปฏิบัติตน
  - แหล่งน้ำ
  - การอนุรักษ์แหล่งน้ำ

สัปดาห์ที่ 2๖   **ฤดูกาลหรรษา**

- ฤดูหนาว (ประโยชน์ / โทษ)
- ฤดูร้อน (ประโยชน์ / โทษ)
- ฤดูฝน (ประโยชน์ / โทษ)
- การปฏิบัติตามฤดูกาล
- ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ

สัปดาห์ที่ 2๗   **วัน คิน ชินอุรา**

- ความหมายของกลางวัน - กลางคืน
- ปรากฏการณ์เวลากลางคืน
- ปรากฏการณ์เวลากลางวัน
- การปฏิบัติตนในเวลากลางคืน
- การปฏิบัติตนในเวลากลางวัน

สัปดาห์ที่ ๒๘   **พ่อจ๋า**

- ความสำคัญของวันพ่อ
- พระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
- สัญลักษณ์ของวันพ่อแห่งชาติ
- บทบาทหน้าที่ของพ่อ
- การปฏิบัติตนที่ดีต่อพ่อแม่

สัปดาห์ที่ 2๙   **นานาสัตว์โลก**

- สัตว์บก
- สัตว์น้ำ
- สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ
- สัตว์เลี้ยง
- สัตว์ป่า

สัปดาห์ที่ ๓๐   **นกน้อยเรingers**

- ลักษณะ, รูปร่าง
- ที่อยู่อาศัย
- อาหาร
- การดูแล
- ประโยชน์และโทษ

- สัปดาห์ที่ ๓๑ ต้นไม้คินป่า**
- ลักษณะ รูปร่าง สี
  - การขยายพันธุ์
  - การบำรุงรักษา
  - ประโยชน์และโทษ
- สัปดาห์ที่ ๓๒ วันขึ้นปีใหม่**
- ความสำคัญ ความหมาย
  - ขนบธรรมเนียมประเพณี
  - การเลือกและจัดหาของขวัญ
  - การแสดงความเคารพและอวยพรผู้ใหญ่
  - ความหมายของคำว่า ส.ค.ส.
- สัปดาห์ที่ ๓๓ วันเด็ก วันครู**
- ความสำคัญของวันเด็ก
  - คำขวัญวันเด็ก
  - กิจกรรมวันเด็ก
  - หน้าที่ของครู
  - กิจกรรมวันครู
- สัปดาห์ที่ ๓๔ สรรหาผีเสื้อ**
- รูปร่าง ลักษณะที่
  - ที่อยู่อาศัย
  - อาหาร
  - วงจรชีวิต
  - ประโยชน์และโทษ
- สัปดาห์ที่ ๓๕ ขยับเหลือเจ้ามดน้อย**
- รูปร่าง ลักษณะ
  - ที่อยู่อาศัย
  - อาหาร
  - วงจรชีวิต
  - ประโยชน์และโทษ
- สัปดาห์ที่ 3๖ อร่อยผักผลไม้**
- ชนิดของผักผลไม้
  - รูปร่างลักษณะ
  - รสชาติของผักผลไม้
  - วิธีการทำผักผลไม้ให้สะอาด
  - ประโยชน์และโทษ

- สัปดาห์ที่ 3๗ เติบโตใหญ่เพราะเมล็ดข้าว**
- ชนิด - ลักษณะ
  - การปลูกข้าว
  - การประกอบอาหารจากข้าว
  - การเก็บรักษา
  - ประโยชน์ของข้าว
- วันมาฆบูชา**
- ความสำคัญของวันมาฆบูชา
  - กิจกรรมที่ปฏิบัติ
  - การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา
  - การแสดงบทบาทสมมติการเวียนเทียน
- สัปดาห์ที่ ๓๘ - การแสดงบทบาทสมมติการตัดกบตร**
- หนูน้อยอาเซีย**
- ความหมายและความสำคัญ
  - ประเทศสมาชิกอาเซียน
  - ธงประจำชาติประเทศสมาชิกอาเซียน
  - คำทักทายประเทศสมาชิกอาเซียน
- สัปดาห์ที่ ๓๙ - ดอกไม้ประจำชาติประเทศสมาชิกอาเซียน**
- สัปดาห์ที่ ๔๐ สีสดสวยใส**
- สีที่นักเรียนรู้จัก (ชื่อของสี)
  - สีจากพืช ดอกไม้ ผัก ผลไม้
  - ประเภทของสี
  - แม่สีและการผสมสี
  - ประโยชน์และโทษของสี
- สัปดาห์ที่ ๔๑ เดินทางทั่วไทย**
- ความหมายของการคมนาคม
  - ประเภทของยานพาหนะ
  - การปฏิบัติตนในการใช้ยานพาหนะ
  - ประโยชน์ของการคมนาคม
  - โทษของการใช้ยานพาหนะ (อุบัติเหตุ, รถติด, มลพิษ, อากาศเสีย)
- สัปดาห์ที่ ๔๒ สิ่งของเครื่องใช้**
- เครื่องมือ เครื่องใช้ห้องเรียน
  - เครื่องมือ เครื่องใช้ในบ้าน
  - เครื่องมือ เครื่องใช้การเกษตร
  - เครื่องมือ เครื่องใช้ในการก่อสร้าง
  - การเก็บรักษา / ประโยชน์ / โทษ
  - ประโยชน์และโทษ

- สัปดาห์ที่ ๔๓ หัวใจนักคิด
- รูปทรงเรขาคณิต
  - การชั่ง การตวง การวัด
  - เรียงลำดับ
  - จำแนก, เปรียบเทียบ
  - ค่าของเงิน
  - การนับเวลา
  - การนับเพิ่ม นับลด
- สัปดาห์ที่ ๔๔ นักประดิษฐ์ตัวน้อย
- แสง
  - เสียง
  - แม่เหล็ก
  - แวนชยาย
  - การทดลอง
- สัปดาห์ที่ 4๕
- การสรุป-ทบทวน
  - การประเมินพัฒนาการ

แนวทางการจัดประสบการณ์

การเรียนรู้ของมนุษย์มีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับในชีวิตประจำวัน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดีถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่น และปลอดภัย

ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ของเด็กให้เติบโตตามศักยภาพที่มีอยู่ นอกจากนี้การเรียนรู้ยังเป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น โดยที่คนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเอง ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

- การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตของเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัว มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบความเป็นจริงของโลกภายนอกด้วยตนเอง

- การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ขณะเล่นเด็กมีโอกาสนั่งเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ดึงเครียด แสดงออกถึงความเป็นตนเองและเรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น

- การเล่นจึงเป็นเสมือนสื่อกลางให้เด็กสร้างประสบการณ์การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นและกับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้นจึงถือว่า “การเล่น” อย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี

- บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนเติบโตขึ้นมา มีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน

- หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ถือว่าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่า วัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องให้ความสำคัญและเรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิต ครอบครัวยุคใหม่ และชุมชนตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เกิดการเรียนรู้และมีความภาคภูมิใจในสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่และสามารถยอมรับผู้อื่นที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่น มีความสุข

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๕๖ ได้กำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์ไว้ ดังนี้

- ๑.๑ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- ๑.๒ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- ๑.๓ จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและกระบวนการเรียนรู้
- ๑.๔ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
- ๑.๕ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่

เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบ
ร่วมมือ

ในลักษณะต่าง ๆ กัน

- ๑.๖ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ใน
วิถีชีวิตของเด็ก
- ๑.๗ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจน
สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- ๑.๘ จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า และประสบการณ์ที่
เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้
- ๑.๙ ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การ
สนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินผลพัฒนาการ
- ๑.๑๐ จัดรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำ
ข้อมูลที่ได้รับมาไตร่ตรอง และใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเด็กและการวิจัยใน
ชั้นเรียน

ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

๑. การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว
และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่น
สนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

๒. การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กเพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์
ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองใน
การแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

๓. การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้เด็กมีความรู้สึกมารดีต่อตนเอง
และผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ประหยัด มีความเมตตากรุณา
เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ
ผ่านการเล่น ให้เด็กได้ตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม
จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

๔. การพัฒนาสังคมนิสัยเพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่น
ได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความ
ปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร
พักผ่อนนอนหลับขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น

๕. การพัฒนาการคิดเพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ
จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปราย แลกเปลี่ยนความ
คิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษาออกสถานที่ ประกอบ
อาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาใน
ชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

๖. การพัฒนาภาษาเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความนึกคิด

ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

๗. การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก และความเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเล่นบทบาทสมมุติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้าง

รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน

๓.๓.๑ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้

เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง มาประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เด็กวัยนี้ร่างกายกำลังอยู่ในระหว่างพัฒนาการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายยังไม่ผสมผสานหรือประสานสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ การเคลื่อนไหวของเด็กมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- ซ้ำ ได้แก่ การคืบ คลาน
- เร็ว ได้แก่ การวิ่ง
- นุ่มนวล ได้แก่ การไหว้ การบิน
- ชิ่งชิ่ง ได้แก่ การกระต๊อบเท้าตึง ๆ ตีกลองตึง ๆ
- ร่าเริงมีความสุข ได้แก่ การตบมือ หัวเราะ
- เศร้าโศกเสียใจ ได้แก่ สีหน้า ท่าทาง

ทิศทางการเคลื่อนไหว

- เคลื่อนไหวไปข้างหน้าและข้างหลัง
- เคลื่อนไหวไปข้างซ้ายและขวา
- เคลื่อนตัวขึ้นและลง
- เคลื่อนไหวรอบทิศ

รูปแบบการเคลื่อนไหว

๑. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน ได้แก่ การเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของเด็ก มี ๒ ประเภท

๑.๑ การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ได้แก่ ตบมือ ผงกศีรษะ ขยิบตา ชันเข่า เคาะเท้า
เคลื่อนไหวมือและแขน มือและนิ้วมือ เท้าและปลายเท้า

๑.๒ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ได้แก่ คลาน คืบ เดิน วิ่ง กระโดด ควบม้า ฯลฯ

๒. การเลียนแบบ มี ๔ ประเภท คือ

๒.๑ เลียนแบบท่าทางสัตว์

๒.๒ เลียนแบบท่าทางคน

๒.๓ เลียนแบบเครื่องดนตรีกลไก และเครื่องเล่น

๒.๔ เลียนแบบปรากฏการณ์ธรรมชาติ

๓. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือทำท่าทางประกอบเพลง
๔. การทำท่าทางกายบริหารประกอบเพลง หรือคำคล้องจอง
๕. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การเคลื่อนไหวที่ให้ได้กคิดสร้างสรรค์ท่าทางขึ้นเอง อาจขึ้นนำด้วยการบ่นคำถาม หรือใช้อุปกรณ์ประกอบ
๖. การเล่นหรือการแสดงท่าทางตามคำบรรยาย เรื่องราว ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือแสดงท่าทางตามจินตนาการจากเรื่องราวหรือคำบรรยายที่ผู้สอนเล่า
๗. การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อตกลง ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือท่าทางตามสัญญาหรือคำสั่งที่ได้ตกลงไว้ก่อนเริ่มกิจกรรม
๘. การฝึกท่าทางเป็นผู้นำ ผู้ตาม ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือท่าทางจากความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเอง แล้วให้เพื่อนปฏิบัติตาม

๓.๓.๒ กิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาสฟัง พูด สังเกต คิดแก้ปัญหาใช้เหตุผลและฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีต่างๆ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง เล่านิทาน เล่นบทบาทสมมติ ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ศึกษานอกสถานที่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ฯลฯ

การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ สามารถจัดได้หลากหลายวิธี เช่น

๑. การสนทนา อภิปราย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในการพูด การฟัง รู้จักแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ
๒. กาเล่านิทาน เป็นการเล่าเรื่องต่างๆ ส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เน้นการปลูกฝังให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น ในการเล่านิทานสื่อที่ใช้อาจเป็นรูปภาพ หนังสือ นิทาน หุ่น การแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง
๓. การสาธิต เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้สังเกตและเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมนั้นๆ ในบางครั้งผู้สอนอาจให้เด็กอาสาสมัครเป็นผู้สาธิตร่วมกับผู้สอน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น การเพาะเมล็ด การเป่าลูกโป่ง การเล่นเกมการศึกษา ฯลฯ
๔. การทดลอง/ปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เพราะได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ได้สังเกตการณ์เปลี่ยนแปลง ฝึกการสังเกต การคิดแก้ปัญหา และส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็นและค้นพบด้วยตนเอง เช่น การประกอบอาหาร การทดลองวิทยาศาสตร์ง่ายๆ การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การปลูกพืช ฯลฯ
๕. การศึกษานอกสถานที่ เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่ง ด้วยการพาเด็กไปทัศนศึกษาสิ่งต่างๆ รอบสถานศึกษาหรือนอกสถานศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก
๖. การเล่นบทบาทสมมติ เป็นการให้เด็กเล่นสมมติตนเองเป็นตัวละครต่างๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทานหรือเรื่องราวต่างๆ อาจใช้สื่อประกอบการเล่นสมมติเพื่อสร้างความสนใจและก่อให้เกิดความ

สนุกสนาน เช่น หุ่นสวมศีรษะ ที่คาดศีรษะรูปคนและสัตว์รูปแบบต่างๆ เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ของจริงชนิดต่างๆ

๗. การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง เป็นการจัดให้เด็กได้แสดงออกเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะ เกมที่นำมาเล่นไม่ควรเน้นการแข่งขัน

๓.๓.๓ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเด็กให้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ เช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีกปะ การตัดปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์ กิจกรรมสร้างสรรค์ควรจัดให้เด็กทำทุกวัน โดยอาจจัดวันละ ๒ - ๓ กิจกรรม ให้เด็กเลือกทำอย่างน้อย ๑ - ๒ กิจกรรม ตามความสนใจ

๓.๓.๔ กิจกรรมเสรีหรือการเล่นตามมุม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ มุมบ้าน มุมร้านค้า เป็นต้น มุมต่าง ๆ เหล่านี้เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก อาจให้เด็กเลือกทำกิจกรรมที่ผู้สอนจัดเสริมขึ้น เช่น เกมการศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส กิจกรรมสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ

การจัดกิจกรรมเสรี/เล่นตามมุม อาจจัดได้หลายลักษณะ เช่น

- ❖ จัดกิจกรรมเสรี โดยเปิดโอกาสให้เด็กเลือกทำกิจกรรมสร้างสรรค์ และเล่นตามมุมเล่นในช่วงเวลาเดียวกันอิสระ
- ❖ จัดกิจกรรมเสรี โดยเน้นให้เด็กเลือกทำกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างน้อย ๑ - ๒ อย่าง หรือตามข้อตกลงในแต่ละวัน
- ❖ จัดกิจกรรมเสรี โดยการจัดมุมศิลปะหรือศูนย์ศิลปะให้เป็นส่วนหนึ่งของมุมเล่นหรือศูนย์การเรียนรู้ ฯลฯ

๓.๓.๕ กิจกรรมกลางแจ้ง

กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อออกกำลังกาย และแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก กิจกรรมกลางแจ้งที่ผู้สอนควรจัดให้เด็กได้เล่น เช่น

การเล่นเครื่องสนาม

เครื่องเล่นสนาม หมายถึง เครื่องเล่นที่เด็กอาจปีนป่าย หมุน โยก ซึ่งทำออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น

๑. เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย หรือตาข่ายสำหรับปีนเล่น
๒. เครื่องเล่นสำหรับโยกหรือไกว เช่น ม้าไม้ ชิงช้า ม้านั่งโยก ไม้กระดก ฯลฯ
๓. เครื่องเล่นสำหรับหมุน เช่น ม้าหมุน พวงมาลัยรถสำหรับหมุนเล่น
๔. ราวโหนดขนาดเล็กสำหรับเด็ก
๕. ต้นไม้สำหรับเดินทรงตัว หรือ ไม้กระดานแผ่นเดียว
๖. เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน เช่น รถสามล้อ รถลากจูง ฯลฯ

การเล่นทราย

ทรายเป็นสิ่งที่เด็กๆชอบเล่น ทั้งทรายแห้ง ทรายเปียก นำมาก่อเป็นรูปต่างๆได้ และสามารถนำวัสดุอื่นมาประกอบการเล่นตกแต่งได้ เช่น กิ่งไม้ ดอกไม้ เปลือกหอย พิมพ์ขนม ที่ตักทราย ฯลฯ

ปกติบ่อทรายจะอยู่กลางแจ้ง โดยอาจจัดให้อยู่ใต้ร่มเงาใต้ต้นไม้หรือสร้างหลังคา ทำขอบกั้น เพื่อมิให้ทรายกระจัดกระจาย บางโอกาสพรมน้ำให้ชื้นเพื่อเด็กจะได้ก่อเล่น นอกจากนี้ ควรมีวิธีการปิดกั้นมิให้สัตว์เลื้อยลงไปทำความสกปรกในบ่อทรายได้

การเล่นน้ำ

เด็กทั่วไปชอบเล่นน้ำมาก การเล่นน้ำนอกจากสร้างความพอใจและคลายความเครียดให้เด็กแล้วยังทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อีกด้วย เช่น เรียนรู้ทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบปริมาณ ฯลฯ

อุปกรณ์ที่ใส่น้ำอาจเป็นถังที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะหรืออ่างน้ำ วางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอดีที่เด็กจะยืนได้พอดี และควรมีผ้าพลาสติกกันเสื่อผ้าเปียกให้เด็กใช้คลุมระหว่างเล่น

การเล่นสมมุติในบ้านตุ๊กตาหรือบ้านจำลอง

เป็นบ้านจำลองสำหรับให้เด็กเล่น จำลองแบบบ้านจริงๆ อาจทำด้วยเศษวัสดุประเภทผ้าใบ กระจอป่าน ของจริงที่ไม่ใช่แล้ว เช่น หม้อ เต้า ขาม อ่าง เตา ริด เครื่องครัว ตุ๊กตาสมมุติเป็นบุคคลในครอบครัว เสื้อผ้าผู้ใหญ่ที่ไม่ใช่แล้วสำหรับผลัดเปลี่ยน มีการตกแต่งบริเวณใกล้เคียงให้เหมือนบ้านจริงๆ บางครั้งอาจจัดเป็นร้านขายของ สถานที่ทำการต่างๆ เพื่อให้เด็กเล่นสมมุติตามจินตนาการของเด็กเอง

การเล่นในมุมช่างไม้

เด็กต้องการการออกกำลังในการเคาะ ตอก กิจกรรมการเล่นในมุมช่างไม้จะช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรง ช่วยฝึกการใช้มือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา นอกจากนี้ยังฝึกให้รักงาน และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

การเล่นกับอุปกรณ์กีฬา

เป็นการนำอุปกรณ์กีฬามาให้เด็กเล่นอย่างอิสระหรือใช้ประกอบเกมการเล่นที่ให้อิสระแก่เด็กมากที่สุด ไม่ควรเน้นการแข่งขันเพื่อมุ่งหวัง แพ้ - ชนะ อุปกรณ์กีฬาที่นิยมนำมาให้เด็กเล่น เช่น ลูกบอล ห่วงยาง กระจอป่าน ฯลฯ

การเล่นเกมการละเล่น

กิจกรรมการเล่นเกมการละเล่นที่จัดให้เด็กเล่น เช่น เกมการละเล่นของไทย เกมการละเล่นของท้องถิ่น เช่น มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร แม่จู้ โพงพาง ฯลฯ การละเล่นเหล่านี้ต้องใช้บริเวณที่กว้าง การเล่นอาจเป็นกลุ่มเล็ก / กลุ่มใหญ่ ก็ได้ ก่อนเล่นผู้สอนอธิบายกติกาและสาธิตให้เด็กเข้าใจ ไม่ควรนำเกมการเล่นที่มีกติกายุ่งยากและเน้นการแข่งขันแพ้ชนะมาจัดกิจกรรมให้กับเด็กวัยนี้ เพราะเด็กจะเกิดความเครียดและสร้างความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง

๓.๓.๖ เกมการศึกษา

เกมการศึกษาเป็นเกมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสีรูปร่าง จำนวน ประเภทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัย 3 - 5 ปี เช่น เกมจับคู่ แยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโน ลอตโต ภาพตัดต่อ ต่อตามแบบ ฯลฯ

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

หลักการสำคัญในการจัดหรือสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ คือ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของเด็กเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้แบ่งเนื้อที่ที่เหมาะสม ดังนี้

๑. พื้นที่อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กและครูผู้ดูแลเด็ก

- ๑.๑ ที่แสดงผลงานของเด็ก
- ๑.๒ ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก
- ๑.๓ ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวเด็ก
- ๑.๔ ที่เก็บเครื่องใช้ของครูผู้ดูแลเด็ก
- ๑.๕ ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอน หรือสิ่งที่เด็กสนใจ

๒. พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหวพื้นที่นี้จะใช้ที่ว่างกลางห้องเรียน

๓. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือศูนย์ประสบการณ์ ศูนย์เหล่านี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้จัดให้มีของเล่น ไว้เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก โดยมีการผลัดเปลี่ยนของเล่นตามศูนย์ทุกสัปดาห์ และให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดศูนย์ของเล่น ศูนย์ต่างๆ ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้เด็ก ได้แก่

- ๓.๑ ศูนย์บล็อก จัดให้มีบล็อกไม้ขนาดและรูปทรงแตกต่างกันสำหรับให้เด็กได้นำมาต่อประกอบกันเป็นสิ่งต่างๆ ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง
- ๓.๒ ศูนย์หนังสือ จัดให้มีหนังสือที่มีรูปภาพสีสันสวยงาม ที่ใช้ประกอบในการเล่นนิทาน มีแบบฝึกเขียนพยัญชนะไทย
- ๓.๓ ศูนย์บทบาทสมมุติ ศูนย์นี้จะจัดแยกเป็นมุมย่อย ได้แก่มุมบ้าน มุมหมอ มุมร้านค้า
- ๓.๔ ศูนย์วิทยาศาสตร์ ได้จัดรวบรวมสิ่งของต่างๆ ที่เด็กสนใจมาจัดไว้
- ๓.๕ ศูนย์ศิลปะ จัดให้มี สีน้ำ สีเทียน พู่กัน วัสดุปั้นปูนปลาสเตอร์ ดินน้ำมัน ให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

๔. พื้นที่นอกห้องเรียน

- ๔.๑ สนามเด็กเล่น ประกอบด้วยเครื่องเล่นประเภทปีนป่าย ทรงตัว สนุกสนาน มีพื้นที่สำหรับวิ่งเล่นเพียงพอ และไม่เกิดอันตรายต่อเด็ก
- ๔.๒ ที่พักผ่อน ได้จัดโต๊ะม้าหินอ่อนไว้ตามร่มไม้ ที่เพียงพอสำหรับเด็ก
- ๔.๓ บริเวณธรรมชาติ มีการปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผักสวนครัวตามฤดูกาล

การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อ เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนสอน สื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เขื่อนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็วเพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตัวเอง

๑. สื่อประกอบการจัดกิจกรรม

สื่อประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ควรมีสื่อทั้งที่เป็นประเภท ๒ มิติ และ/หรือ ๓ มิติ ทั้งที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อที่สะท้อนวัฒนธรรม สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ให้ครบทุกด้าน สื่อที่เอื้อ

ให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยการจัดการใช้สื่อเริ่มต้นจาก สื่อของจริง ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง และสัญลักษณ์ทั้งนี้การใช้สื่อต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจและความต้องการของเด็กที่หลากหลาย ตัวอย่างสื่อประกอบการจัดกิจกรรม มีดังนี้

๑.๑ กิจกรรมเสรี / เล่นตามศูนย์ประสบการณ์

๑.๑.๑ ศูนย์บทบาทสมมติอาจจัดเป็นมุมเล่น ดังนี้

๑.๑.๑.๑ มุมบ้าน

- ของเล่นเครื่องใช้ในครัวขนาดเล็ก หรือของจำลอง เช่น เต้า กระทะ ครก กาน้ำ เขียง มีดพลาสติก หม้อ จาน ช้อน ถ้วยชาม กะละมัง
- เครื่องเล่นตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เตียง เปลเด็ก ตุ๊กตา
- เครื่องแต่งบ้านจำลอง เช่น ชุดรับแขก โต๊ะเครื่องแป้ง หมอนอิง กระจกขนาดเห็นเต็มตัว หวี ตลับแป้ง
- เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่างๆที่ใช้แล้ว เช่น ชุดเครื่องแบบทหาร ตำรวจ ชุดเสื้อผ้าผู้ใหญ่ชายและหญิง รองเท้า กระเป๋าถือที่ไม่ใช้แล้ว
- โทรศัพท์ เตารีดจำลอง ที่รีดผ้าจำลอง
- ภาพถ่ายและรายการอาหาร

๑.๑.๑.๒ มุมหมอ

- เครื่องเล่นจำลองแบบเครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์การรักษาผู้ป่วย เช่น หูฟัง เสื้อคลุมหมอ
- อุปกรณ์สำหรับเลียนแบบการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย เช่น กระดาษ ดินสอ ฯลฯ

๑.๑.๑.๓ มุมร้านค้า

- กล่องและขวดผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ใช้แล้ว
- อุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น เครื่องคิดเลข ลูกคิด ธนบัตรจำลอง ฯลฯ

๑.๑.๒ ศูนย์บล็อก

- ไม้บล็อกหรือแท่งไม้ที่มีขนาดและรูปร่างต่างๆ กัน จำนวนตั้งแต่๕๐ ขึ้นขึ้นไป
- ของเล่นจำลอง เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟ คน สัตว์ ต้นไม้ ฯลฯ
- ภาพถ่ายต่างๆ
- ที่จัดเก็บไม้บล็อกหรือแท่งไม้อาจเป็นชั้น ลังไม้หรือพลาสติก แยกตามรูปทรงขนาด

๑.๑.๓ ศูนย์หนังสือ

- หนังสือภาพนิทาน สมุดภาพ หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้นๆพร้อมภาพ
- ชั้นหรือที่วางหนังสือ
- อุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื้อ พรม หมอน
- สมุดเซ็นยืมหนังสือกลับบ้าน
- อุปกรณ์สำหรับการเขียน
- อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเล่นเทป ตลับเทปนิทานพร้อมหนังสือนิทาน หูฟัง

๑.๒ กิจกรรมสร้างสรรค์ควรมีวัสดุอุปกรณ์ ดังนี้

๑.๒.๑ การขีดเขียน

- สีเทียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ

- กระดาษ

๑.๒.๓ การปั้นเช่น ดินน้ำมัน ดินเหนียว แผ่นรองปั้น แม่พิมพ์รูปต่างๆ ไม้ขนาดแบ่ง ฯลฯ

๑.๒.๔ การร้อยเช่น ลูกปัดหลอดกาแฟ หลอดด้าย ฯลฯ

๑.๒.๕ การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์พลาสติกชิ้นเล็กๆ รูปทรงต่างๆ ผู้เล่นสามารถนำมาต่อเป็นรูปแบบต่างๆ ตามความต้องการ

๑.๓. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ตัวอย่างสื่อ มีดังนี้

๑.๓.๑ สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัวและสื่อจากธรรมชาติหรือวัสดุท้องถิ่น เช่น ต้นไม้ ใบไม้ เปลือกหอย เสื้อผ้า

๑.๓.๒ สื่อที่จำลองขึ้น เช่น ลูกโลก ตุ๊กตาสัตว์ ฯลฯ

๑.๓.๓ สื่อประเภทภาพ เช่น ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือภาพ ฯลฯ

๑.๓.๔ สื่อเทคโนโลยี เช่น วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์ ฯลฯ

๑.๔ กิจกรรมกลางแจ้งตัวอย่างสื่อ มีดังนี้

๑.๔.๑ เครื่องเล่นสนาม เช่น เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน ฯลฯ

๑.๔.๒ ที่เล่นทราย มีทรายละเอียด เครื่องเล่นทราย เครื่องตวง ฯลฯ

๑.๔.๓ ที่เล่นน้ำ เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อนพลาสติก อุปกรณ์เล่นน้ำ เช่น ถ้วยตวง ขวดต่างๆ สายยาง กรวยกรอกน้ำ ตุ๊กตายาง ฯลฯ

๒. การเลือกสื่อมีวิธีการเลือกสื่อ ดังนี้

๒.๑ เลือกให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและเรื่องที่สอน

๒.๒ เลือกให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก

๒.๓ เลือกให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นที่ได้ก้อยู่หรือสถานภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๒.๔ มีวิธีการใช้ง่าย และนำไปใช้ได้หลายกิจกรรม

๒.๕ มีความถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัย

๒.๖ มีคุณภาพดี เช่น ภาพชัดเจน ขนาดเหมาะสม ไม่ใช่สีสะท้อนแสง

๒.๗ เลือกสื่อที่เด็กเข้าใจง่ายในเวลาสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน

๒.๘ เลือกสื่อที่สามารถสัมผัสได้

๒.๙ เลือกสื่อเพื่อใช้ฝึก และส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น และกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยความมั่นใจ

๓. การจัดหาสื่อสามารถจัดหาได้หลายวิธี คือ

๓.๑ จัดหาโดยการขอยืมจากแหล่งต่างๆ เช่น ศูนย์สื่อของสถานศึกษาของรัฐบาล หรือสถานศึกษาเอกชน ฯลฯ

๓.๒ จัดซื้อสื่อและเครื่องเล่นโดยวางแผนการจัดซื้อตามลำดับความจำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถจัดสรรให้และสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์

๓.๓ ผลิตสื่อและเครื่องเล่นขึ้นใช้เองโดยใช้วัสดุที่ปลอดภัยและหาง่ายเป็นเศษวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น กระดาษแข็งจากลังกระดาษ รูปภาพจากแผ่นป้ายโฆษณา รูปภาพจากหนังสือนิตยสารต่างๆ เป็นต้น

๔. ขั้นตอนการดำเนินการผลิตสื่อสำหรับเด็กมีดังนี้

๔.๑ สำรวจความต้องการของการใช้สื่อให้ตรงกับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้และกิจกรรมที่จัด

๔.๒ วางแผนการผลิต โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและรูปแบบของสื่อให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก สื่อนั้นจะต้องมีความคงทนแข็งแรง ประณีตและสะดวกต่อการใช้

๔.๓ ผลลัพธ์ตามรูปแบบที่เตรียมไว้

๔.๔ นำสื่อไปทดลองใช้หลายๆครั้งเพื่อหาข้อดี ข้อเสีย จะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

๔.๕ นำสื่อที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้จริง

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการ หมายถึง กระบวนการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในขณะทำกิจกรรม แล้วจดบันทึกลงในเครื่องมือที่ครูผู้ดูแลเด็ก สร้างขึ้นหรือกำหนดอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในแต่ละครั้ง เป็นข้อมูลในการพัฒนากิจกรรมให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวัน และครอบคลุมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อนำผลมาใช้ในการจัดกิจกรรม หรือประสบการณ์พัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน ด้วยเหตุนี้มีครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งเป็นผู้ที่จะทำหน้าที่ประเมินพัฒนาการเด็กจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการเด็กวัย ๓ - ๕ ปีเป็นอย่างดี และต้องเข้าใจโครงสร้างของการประเมินอย่างละเอียดว่าจะประเมินเมื่อไหร่และอย่างไร ต้องมีความสามารถในการเลือกเครื่องมือและวิธีการที่จะใช้ได้อย่างถูกต้อง จึงจะทำให้ผลของการประเมินนั้นเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การประเมินพัฒนาการอาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่ง่ายต่อการปฏิบัติและนิยมใช้กันมาก คือ การสังเกต ซึ่งต้องทำอย่างต่อเนื่องและบันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างสม่ำเสมอ อาจกล่าวได้ว่าครูผู้ดูแลเด็ก หรือผู้เกี่ยวข้องกับเด็กต้องคำนึงถึงเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการประเมินพัฒนาการของเด็ก

๑.๑ ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาการเด็ก

๑.๒ ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี

๑.๓ สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน

๑.๔ ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

๑.๕ ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

๒. ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย จะต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ศึกษา และทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังปรากฏในหลักสูตรการศึกษาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖ อย่างละเอียด จึงจะทำให้ดำเนินการประเมินพัฒนาการได้อย่างถูกต้องและตรงตามความจริง

๒.๒ วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้บันทึกและประเมินพัฒนาการ เช่น แบบบันทึกพฤติกรรมเหมาะที่จะใช้บันทึกพฤติกรรมของเด็ก การบันทึกกรายวัน เหมาะกับการบันทึกกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน การบันทึกการเลือกของเด็กเหมาะสำหรับใช้บันทึกลักษณะเฉพาะหรือปฏิกิริยาที่เด็กมีต่อสิ่งต่างๆรอบตัว เป็นต้น ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็ก ที่จะเลือกใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการให้เหมาะสม เพื่อจะได้ผลของพัฒนาการที่ถูกต้องตามความต้องการ

๒.๓ ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการ หลังจากที่ได้วางแผนและเลือกเครื่องมือที่จะใช้ประเมินและบันทึกพัฒนาการแล้ว ก่อนจะลงมือประเมินและบันทึกจะต้องอ่านคู่มือหรือคำอธิบายวิธีการใช้เครื่องมือต่างๆ อย่างละเอียด แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนที่ปรากฏในคู่มือและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรต่อไป

๒.๔ ประเมินและสรุป การประเมินและสรุปนั้นต้องดูจากผลการประเมินหลายๆครั้ง มิใช่เพียงครั้งเดียว หรือนำเอาผลจากการประเมินเพียงครั้งเดียวมาสรุป อาจทำให้ผิดพลาดได้ ผลการประเมินดูได้จากผลที่ปรากฏในเครื่องมือประเมินและบันทึกพัฒนาการ เช่น ประเมินการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กอายุ ๓ ปี ปรากฏว่ายังเดินขึ้นบันไดสลับเท้าไม่ได้ ก็ต้องมาตีความว่ากำลังขาของเด็กยังมีไม่พอที่จะเดินสลับเท้าขึ้นบันได อาจสรุปได้ว่าพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ยังไม่แข็งแรงเหมาะสมกับวัยต้องจัดกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ส่วนขาต่อไป

๒.๕ รายงานผล เมื่อได้ผลจากการประเมินและสรุปพัฒนาการของเด็กแล้ว ครูผู้ดูแลเด็ก จะต้องตัดสินใจว่าจะรายงานข้อมูลไปยังผู้ใด เพื่อจุดประสงค์อะไร และจะต้องใช้รูปแบบใดสำหรับรายงาน เช่น ต้องรายงานหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง เพื่อให้ทราบว่ามีกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้เด็กนั้น ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละคนอย่างไร เป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อจะได้วางแผนช่วยเหลือเด็กได้ตรงตามความต้องการต่อไป โดยศูนย์พัฒนาเด็กจะมีสมุดรายงานประจำตัวเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กใช้สมุดรายงานนั้นเป็นเครื่องมือหรือแบบรายงานผู้ปกครองได้ และถ้าครูผู้ดูแลเด็ก มีข้อเสนอแนะหรือจะขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก็อาจจะเพิ่มเติมลงไป ในสมุดรายงาน และต้องคำนึงไว้เสมอไม่ว่าจะใช้แบบรายงานใด ข้อมูลควรจะมี ความหมายเกิดประโยชน์แก่เด็กเป็นสำคัญ การบันทึกข้อความลงในสมุดรายงานประจำตัวเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กควรใช้ภาษาในทางสร้างสรรค์มากกว่าในทางลบ

๒.๖ การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน ครูผู้ดูแลเด็ก ต้องตระหนักว่าการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเป็นเรื่องสำคัญมาก ครูผู้ดูแลเด็ก ควรยกย่องผู้ปกครองที่พยายามมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องต้อนรับผู้ปกครองที่มาศูนย์ฯ ขอบคุนสำหรับความร่วมมือ เขียนจดหมายถึงผู้ปกครองเพื่อรายงานเรื่องเด็ก พูดคุยด้วยตนเองหรือทางโทรศัพท์ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ปกครองรู้สึกถึงความสำคัญของตนเองและต้องการที่จะมีส่วนร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก ในการพัฒนาเด็กของตน

การติดต่อสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองควรจะเป็นการติดต่อสื่อสาร ๒ ทาง คือ จากศูนย์ฯ ไปสู่บ้านและจากบ้านมายังศูนย์ฯ กระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นที่มีประโยชน์ต่อการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก เพราะผู้ปกครองจะให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับตัวเด็กซึ่งครูผู้ดูแลเด็ก สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาเด็กทุกคนได้เป็นอย่างดีสำหรับการติดต่อกับผู้ปกครองอาจทำได้หลายวิธีเช่น การติดต่อด้วยวาจา ได้แก่ การสนทนาด้วยตนเอง ทางโทรศัพท์ การเยี่ยมบ้าน การประชุมผู้ปกครอง การติดต่อด้วยวิธีอื่น เช่น ป้ายติดประกาศ วารสาร ข่าวสาร ตู้รับฟังความคิดเห็น เป็นต้น นอกจากนี้อาจให้ผู้ปกครองอาสาสมัครมาช่วยงานผู้สอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น เล่านิทาน ร้องเพลงและอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ช่วยในเวลาเด็กทำกิจกรรมเสรี ช่วยสังเกตเด็ก บันทึกพัฒนาการและอื่นๆอีกมากมายที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำงานกับครูผู้ดูแลเด็กเป็นอย่างยิ่ง

๓. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็ก

ในการสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยแต่ละครั้ง ควรใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด วิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมินเด็กปฐมวัย มีด้วยกันหลายวิธีดังต่อไปนี้

๓.๑ การสังเกตและการบันทึกการสังเกตมีอยู่ ๒ แบบ คือ การสังเกตอย่างมีระบบ ได้แก่ การสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และอีกแบบหนึ่งคือการสังเกตแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสังเกตในขณะที่เด็กกำลังทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น และผู้สอนจด

บันทึกไว้ การสังเกตเป็นวิธีการที่ครูผู้ดูแลเด็กใช้ในการศึกษาพัฒนาการของเด็ก เมื่อมีการสังเกตก็ต้องมีการบันทึก ผู้สอนควรทราบว่าจะบันทึกอะไร การบันทึกพฤติกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเด็กเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงต้องนำมาบันทึกเป็นหลักฐานไว้อย่างชัดเจน การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็กสามารถใช้แบบง่ายๆ คือ

๓.๑.๑ แบบบันทึกพฤติกรรมใช้บันทึกเหตุการณ์เฉพาะอย่าง โดยบรรยายพฤติกรรมเด็กผู้บันทึกต้องบันทึกทุกวัน เดือน ปีเกิดของเด็ก และวัน เดือน ปีที่ทำการบันทึกแต่ละครั้ง

๓.๑.๒ การบันทึกรายวันเป็นการบันทึกเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน ถ้าหากบันทึกในรูปแบบของการบรรยายก็มักจะเน้นเฉพาะเด็กรายที่ต้องการศึกษา ข้อดีของการบันทึกรายวัน คือ การชี้ให้เห็นความสามารถเฉพาะอย่างของเด็ก จะช่วยกระตุ้นให้ผู้สอนได้พิจารณาปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคล ช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลมากขึ้นสำหรับวินิจฉัยเด็กว่าสมควรจะได้รับคำปรึกษาเพื่อลดปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังช่วยชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียของการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

๓.๑.๓ แบบสำรวจรายการช่วยให้สามารถวิเคราะห์เด็กแต่ละคนได้ค่อนข้างละเอียด เหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย

๓.๒ การสนทนาสามารถใช้การสนทนาได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและพัฒนาการใช้ภาษาของเด็กและบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกประจำวัน

๓.๓ การสัมภาษณ์ด้วยวิธีพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล ผู้สอนควรใช้คำถามที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระ จะทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็กและค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

๓.๔ การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล

โดยจัดเก็บข้อมูลไว้ในแฟ้มผลงาน (Portfolio) ซึ่งเป็นวิธีรวบรวมและจัดระบบข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับตัวเด็กโดยใช้เครื่องมือต่างๆรวบรวมเอาไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนแสดงการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแต่ละด้าน นอกจากนี้ยังรวมข้อมูลอื่นๆ เช่น แบบสอบถามผู้ปกครอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกสุขภาพอนามัย ฯลฯ เอาไว้ในแฟ้มผลงาน เพื่อผู้สอนจะได้ข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวเด็กอย่างชัดเจนและถูกต้อง การเก็บผลงานของเด็กจะไม่ถือว่าเป็นการประเมินผลถ้างานแต่ละชิ้นถูกรวบรวมไว้โดยไม่ได้รับการประเมินจากครูผู้ดูแลเด็กและไม่มีการนำผลมาปรับปรุงพัฒนาเด็กหรือปรับปรุงการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก ดังนั้นจึงเป็นแต่การเก็บสะสมผลงานเท่านั้น เช่น แฟ้มสะสมผลงานขีดเขียน งานศิลปะ จะเป็นเพียงแคแฟ้มสะสมงานเด็กถ้าไม่มีการประเมินแฟ้มสะสมงานนี้จะเป็นเครื่องมือการประเมินต่อเมื่องานที่สะสมแต่ละชิ้นถูกใช้ในการบ่งบอกความก้าวหน้า ความต้องการของเด็ก และเป็นการเก็บสะสมอย่างต่อเนื่องที่สร้างสรรค์โดยครูผู้ดูแลเด็กและเด็ก

ผู้สอนสามารถใช้พอดโฟลิโออย่างมีคุณค่าสื่อสารกับผู้ปกครอง เพราะการเก็บผลงานเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในแฟ้มสะสมงานเป็นข้อมูลให้ผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองสามารถเปรียบเทียบความก้าวหน้าที่ถูกของเขามีเพิ่มขึ้นจากผลงานชิ้นแรกกับชิ้นต่อมา ข้อมูลในแฟ้มสะสมงานประกอบด้วย ตัวอย่างผลงานการขีดเขียน การอ่าน และข้อมูลบางประการของเด็กที่ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้บันทึก เช่น จำนวนเล่มของหนังสือที่เด็กอ่าน ความถี่ของการเลือกอ่านที่ศูนย์หนังสือในช่วงเวลาเลือกเสรี การเปลี่ยนแปลงอารมณ์ ทัศนคติ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะสะท้อนภาพของความงอกงามในเด็กแต่ละคนได้ชัดเจนกว่าเกรดการประเมินโดยใช้การให้เกรด ผู้สอนจะต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงที่มาของการเลือกชิ้นงานแต่ละชิ้นที่สะสมในแฟ้มสะสมงาน เช่น

เป็นชิ้นงานที่ดีที่สุดในช่วงระยะเวลาที่เลือกชิ้นงานนั้น เป็นชิ้นงานที่แสดงความต่อเนื่องของงานโครงการ ฯลฯ ครูผู้ดูแลเด็กควรเชิญผู้ปกครองมามีส่วนร่วมในการคัดสรรชิ้นงานที่บรรจุในแฟ้มของเด็ก

ข้อควรพิจารณาในการเลือกเก็บข้อมูลไว้ในแฟ้มผลงาน มีดังนี้ คือ

๓.๔.๑ ข้อมูลที่แสดงถึงระดับพัฒนาการและความสำเร็จ เกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้กระทำซึ่งได้มาจากเครื่องมือการประเมิน

๓.๔.๒ ข้อมูลที่รวบรวมจากผลงานต่างๆของเด็ก อาจให้เด็กช่วยเลือกเก็บด้วยตัวเด็กเอง หรือผู้ดูแลเด็กกับเด็กร่วมกันเลือก

๓.๔.๓ ข้อมูลของเด็กที่ได้จากผู้ปกครอง

๓.๕ การประเมินการเจริญเติบโตของเด็กตัวชี้ของการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่วไป ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบ เส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก แนวทางประเมินการเจริญเติบโต มีดังนี้

๓.๕.๑ การประเมินการเจริญเติบโตโดยการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงเด็กแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ ในกราฟแสดงน้ำหนักตามเกณฑ์อายุของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจะบอกการเจริญเติบโตโดยรวม วิธีการใช้กราฟมีขั้นตอนดังนี้

เมื่อชั่งน้ำหนักเด็กแล้ว นำน้ำหนักมาจุดเครื่องหมายกากบาทบนกราฟ และอ่านการเจริญเติบโตของเด็ก โดยดูเครื่องหมายกากบาทว่าอยู่ในแถบสีใด อ่านข้อความที่อยู่บนแถบสีนั้น ซึ่งแบ่งภาวะโภชนาการเป็น ๓ กลุ่ม คือ น้ำหนักตามเกณฑ์น้ำหนักค่อนข้างมาก น้ำหนักค่อนข้างน้อย หากพบว่าเด็กมีน้ำหนักมากหรือน้อยกว่าเกณฑ์มากเกินไปควรรีบปรึกษาแพทย์ทันที

๓.๕.๒ การวัดเส้นรอบศีรษะมีความสำคัญในการติดตามการเจริญเติบโตของสมอง ในเด็กที่มีเส้นรอบศีรษะเล็กกว่าปกติเมื่อเปรียบเทียบกับวัยอาจแสดงถึงความปกติของสมอง เช่น สมองเล็กกว่าปกติ หรือกะโหลกศีรษะเชื่อมเร็วกว่าปกติ ซึ่งหากวินิจฉัยได้เร็วและส่งต่อเด็กไปรับการรักษาทันที่ อาจช่วยแก้ไขความพิการนี้ได้ ในทำนองเดียวกันถ้าเส้นรอบศีรษะวัดได้มากกว่าปกติเมื่อเปรียบเทียบกับวัยเด็ก ซึ่งแสดงถึงเด็กมีหัวโตกว่าปกติอาจเกิดจากมีน้ำในสมองมากกว่าปกติ โรคนี้หากวินิจฉัยได้เร็วและเด็กได้รับการรักษาทันที่ก็จะช่วยแก้ไขเป็นปกติได้เช่นกัน จึงควรวัดเส้นรอบศีรษะในเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี ทุกครั้งที่รับบริการตรวจสุขภาพ

ขนาดรอบศีรษะในเด็กอายุต่างๆ

ทารกแรกเกิด - ๗ วัน	เส้นรอบศีรษะปกติของเด็กแรกเกิดประมาณ ๓๕ เซนติเมตร
ทารกอายุ ๔-๕ เดือน	กะหม่อมหลังปิดอย่างช้าไม่เกินอายุ ๔ เดือน
เด็กอายุ ๑ ปี	เส้นรอบศีรษะเพิ่มขึ้นอีกปีละ ๑ เซนติเมตร
เด็กอายุ ๑ ปี ๖ เดือน	กะหม่อมหน้าปิดอย่างช้าไม่เกินอายุ ๑ ปี ๖ เดือน
เด็กอายุ ๒-๕ ปี	เส้นรอบศีรษะเพิ่มขึ้นอีกปีละ ๑ เซนติเมตร

วิธีวัดใช้สายวัดตัววัดโดยให้ด้านหน้าผ่านบริเวณคิ้ว ด้านหลังผ่านบริเวณท้ายทอยส่วนที่โหนกที่สุด

๓.๕.๓ การตรวจสุขภาพปากและฟันคือการตรวจสอบและรักษาสิ่งผิดปกติของฟันและปาก การรักษาให้ฟันและปากสะอาดและมีสุขภาพดีอยู่เสมอ ผู้ดูแลเด็กควรแนะนำให้ผู้ปกครองพาเด็กไปให้ทันตแพทย์ตรวจอย่างสม่ำเสมอปีละ ๑-๒ ครั้ง

นอกจากนี้ผู้สอนควรเข้าใจวิธีดูแลฟัน ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้พิมพ์เผยแพร่เพื่อแนะนำเด็กและผู้ปกครองเพื่อดูแลรักษาฟันให้ดีอยู่เสมอ เช่น การแปรงฟันได้แนะนำให้วางแปรงตั้งฉากกับตัวฟัน ถูแปรงไปมาสั้นๆ ในแนวอนให้ทั่วถึงฟันทุกซี่ในปากทั้งด้านหน้าและด้านหลังควรแปรงฟันทุกครั้งหลังกินนมหวานหรือหลังมื้ออาหาร

๓.๕.๔ การรับวัคซีนป้องกันโรคชั้นพื้นฐานการให้ภูมิคุ้มกันโรคต่างๆ แก่เด็กเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะจะทำให้เด็กไม่เป็นโรคต่างๆ เช่น โรคตับอักเสบบี โรคโปลิโอ บาดทะยัก ไอกรน และอื่นๆ ซึ่งอาจจะทำให้เด็กพิการหรือถึงแก่ชีวิตได้ กำหนดเวลาการให้ภูมิคุ้มกันโรคที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๕

การบริหารจัดการหลักสูตร

การนำหลักสูตรปฐมวัยไปใช้ให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน ควรมีบทบาทดังนี้

๑. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- ๑.๑ ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตร และมีวิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย
- ๑.๒ คัดเลือกครูผู้ดูแลเด็กที่เหมาะสม โดยควรมีคุณสมบัติ ดังนี้
  - มีวุฒิการศึกษาด้านอนุบาล, ปฐมวัย หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย
  - มีความรักเด็ก จิตใจดี มีอารมณ์ขันและใจเย็น ให้ความเป็นกันเองกับเด็กอย่างเสมอภาค
  - มีบุคลิกความเป็นครู เข้าใจธรรมชาติของเด็ก
  - พูดจาสุภาพเรียบร้อย ชัดเจนเป็นแบบอย่างได้
  - มีความเป็นระเบียบ สะอาด และรู้จักประหยัด
  - มีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติต่อเด็ก
  - มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รู้จักรับฟัง พิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆ ของเด็ก และตัดสินใจปัญหาต่างๆ อย่างมีเหตุผลและเป็นธรรม
  - มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์
- ๑.๓ ส่งเสริมการจัดบริการทางการศึกษาให้เด็กเข้าเรียนอย่างทั่วถึงและเสมอภาคและปฏิบัติตามารับเด็กตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ๑.๔ ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็ก ให้ความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
- ๑.๕ จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับเด็กรายบุคคล
- ๑.๖ นิเทศ ติดตาม กำกับการใช้หลักสูตรและประเมินผลอย่างเป็นระบบ

๒. บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก

๒.๑ จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่เด็กกำหนดขึ้นด้วยตนเอง และครูผู้ดูแลเด็กกับเด็กร่วมกันกำหนด โดยเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้าน

๒.๒ ส่งเสริมให้เด็กใช้ข้อมูลแวดล้อม ศักยภาพตัวของเด็ก และหลักทางวิชาการผลิตกระทำหรือหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้อย่างมีเหตุผล

- ๒.๓ กระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
- ๒.๔ จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้เด็กทำกิจกรรมได้เต็มศักยภาพและความแตกต่างของเด็กแต่ละคน
- ๒.๕ สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ
- ๒.๖ ใช้กิจกรรมการเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒.๗ ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างครูและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
- ๒.๘ จัดการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กอย่างเต็มศักยภาพ
- ๒.๙ ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
- ๒.๑๐ ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น ภูมิใจในตัวเองและกล้าแสดงออก
- ๒.๑๑ ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย และการมีนิสัยที่ดี
- ๒.๑๒ จำแนกพฤติกรรมเด็ก เพื่อหาแนวทางส่งเสริม หรือแก้ปัญหารายบุคคล
- ๒.๑๓ ประสานความร่วมมือระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้าน และชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตามศักยภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- ๒.๑๔ ใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็ก
- ๒.๑๕ จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร / กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- ๒.๑๖ พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้ และทันต่อข่าวสารเหตุการณ์เสมอ
- ๒.๑๗ ทำหน้าที่วางแผนกำหนดหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้
- ๒.๑๘ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้
- ๓. บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย**
- ๓.๑ มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและให้ความเห็นชอบ กำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็ก ร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก และเด็ก
- ๓.๒ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ
- ๓.๓ เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- ๓.๔ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
- ๓.๕ อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก
- ๓.๖ ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับครูผู้ดูแลเด็ก
- ๓.๗ เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้
- ๓.๘ มีส่วนรวมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก และประเมินผลการจัดการของ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๔. บทบาทของชุมชน

๔.๑ มีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในบทบาทของคณะกรรมการศูนย์ฯ สมาคม /ชมรมผู้ปกครอง

๔.๒ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๔.๓ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ให้เด็กได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ จากสถานการณ์จริง

๔.๔ ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๔.๕ ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็ก เป็นแหล่ง วิทยากรของชุมชน

๔.๖ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำหน้าที่เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๔.๗ ส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้าง และพัฒนาเด็กทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

ภาคผนวก

คำสั่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์

ที่ ๖ / ๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งให้สถานศึกษาในสังกัด จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ในแต่ละระดับชั้น เพื่อใช้สอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น เพื่อให้การจัดทำหลักสูตรดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และทันใช้สอนในปีการศึกษา ๒๕๕๙ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

๑. นายสุนทร เจริญพันธ์	ตำแหน่ง รองนายกเทศมนตรีตำบลห้วยโพธิ์	ประธานกรรมการ
๒. พระครูธิรปัญญาภส	ตำแหน่ง ผู้นำทางศาสนา	กรรมการ
๓. นายสุรแสง ธารเจริญ	ตำแหน่ง ผอ.โรงเรียนดงสว่างวิทยายน	กรรมการ
๔. นางประดับ สินธุรักษ์	ตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์	กรรมการ
๕. นางอุษา ศรีประมาณ	ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา	กรรมการ
๖. นางลาวัลย์ เจริญพันธ์	ตำแหน่ง ผู้แทนชุมชน	กรรมการ
๗. นายประจวบ คงตรง	ตำแหน่ง ผู้แทนชุมชน	กรรมการ
๘. นางพรพรรณ ไชยกำบัง	ตำแหน่ง ผู้แทนผู้ประกอบการ	กรรมการ
๙. นางไสรยา ธารประเสริฐ	ตำแหน่ง ผู้แทนผู้ประกอบการ	กรรมการ
๑๐. นางนิตยา ผลจันทร์	ตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์ฯ	กรรมการ/เลขานุการ
๑๑. นางจุฬาลักษณ์ ปริจำรัส	ตำแหน่ง ครูผู้ดูแลเด็ก	กรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

- กำหนดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย ตามคู่มือการจัดทำหลักสูตรปฐมวัย ปี ๒๕๕๖
- ดำเนินการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกพัฒนาการ
- กำหนดแนวทางการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ เพื่อให้สภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
- จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ให้เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙

สั่ง ณ วันที่ ๑๘ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙

ลงชื่อ

(นายสุนทร เจริญพันธ์)

ประธานกรรมการ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์

บรรณานุกรม

๑. กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖ (สำหรับเด็ก อายุ ๓ - ๕ ปี) ๒๕๔๖.
๒. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖ (สำหรับเด็ก อายุ ๓ - ๕ ปี) ๒๕๔๖.

ประกาศ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์

ที่ / ๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาในระดับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี

ตามที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ ได้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาในระดับปฐมวัยในแต่ละระดับชั้น เพื่อใช้สอนในชั้นที่รับผิดชอบ นั้น เพื่อให้การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และทันใช้งานในปีการศึกษา ๒๕๕๙ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาในระดับปฐมวัย เด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี ดังนี้

คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

- กำหนดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย ตามคู่มือหลักสูตรปฐมวัยปี ๒๕๕๖
- ดำเนินการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาการประเมินพัฒนาการให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน
- กำหนดแนวทางการพัฒนาสื่อ แหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้สภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
- พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาในระดับปฐมวัย เด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี ให้เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ลงชื่อ

(นางสาวคงศิริ คงสมมาตย์)

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์

ประกาศคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์
เรื่อง อนุญาตให้ใช้เอกสารหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย เด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

ตามที่คณะอนุกรรมการได้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย เด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี
เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก
เด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี นั้น

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้เอกสารหลักสูตรนี้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

(พระครูโกศล โปธิรังษี)
ประธานคณะกรรมการ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์